

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK

FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ ÉS MÓDOSÍTÁSÁHOZ

Készítette:

Tóth-Kovács Eszter
okl. vegyész
környezetvédelmi szakmérnök

Szente Zoltán
okl. geofizikus mérnök
környezetvédelmi szakértő

Székesfehérvár
2009. szeptember

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Tartalomjegyzék

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE.....	2
1.1. ELŐZMÉNYEK.....	2
1.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA.....	2
1.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA	2
1.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS AZ ÉRINTETT NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA.....	3
1.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTAI	3
2. A TERV KIDOLGOZÁSÁKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE	3
2.1. A RENDEZÉSI TERV TERVEZETT MÓDOSÍTÁSÁNAK ISMERTETÉSE.....	3
2.2. A MÓDOSÍTOTT TERV KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJÁBÓL FONTOS CÉLJAINAK, TARTALMÁNAK ÖSSZEFOGLALÓ ISMERTETÉSE	4
2.3. A TERV ÖSSZEFÜGGÉSE, CÉLJAINAK ÖSSZEVETÉSE A TERV SZEMPONTJÁBÓL RELEVÁNS NEMZETKÖZI, KÖZÖSSÉGI, ORSZÁGOS VAGY HELYI SZINTEN KITŰZÖTT KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI CÉLOKKAL, SZABÁLYOKKAL	4
2.3.1. Országos programokkal való kapcsolatok.....	5
2.3.2. Térségi programokkal való kapcsolatok.....	5
2.3.2.1. Tolna Megye Komplex Fejlesztési Programja.....	5
2.3.2.2. Tolna megye területrendezési terve – program (VÁTI, 2005).....	6
2.3.2.3. Dél-Dunántúli Operatív Program (2007-2013).....	6
2.3.2.4. Ökoturizmus fejlesztése az Alsó-Duna-völgyi határon átnyúló, négy régiót összefogó térségben (megvalósíthatósági tanulmány).....	6
2.3.2.5. A Szekszárd-tolnai kistérség területfejlesztési koncepciója.....	7
2.3.2.6. EuroVelo kerékpárút-hálózat fejlesztési program.....	7
3. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA	7
3.1. A JELENLEGI KÖRNYEZETI HELYZET RELEVÁNS, A TERVVEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN LÉVŐ ELEMENEK ISMERTETÉSE;	7
3.1.1. A terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol	7
3.1.1.1. Természetföldrajzi adottságok	7
3.1.1.2. Vízföldtani viszonyok.....	10
3.1.1.3. Föld.....	11
3.1.1.4. Talaj- és vízvédelem.....	13
3.1.1.5. Természet- és tájvédelem	17
3.1.2. A környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása.....	20
3.1.2.1. Levegőtisztaság- védelem.....	20
3.1.2.2. Hulladékkezelés.....	23
3.1.2.3. Zaj elleni védelem	24
3.1.2.4. Közművek	29
3.1.2.5. Demográfia.....	30
3.1.2.6. Gazdasági tevékenységek	31
3.1.2.7. Idegenforgalom.....	31
3.2. A FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG	32
3.3. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK, OKOK FELTÁRÁSA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZOKRA A TERVELEMekre, TERVEZETT INTÉZKEDÉSEKRE, AMELYEK:	33
3.3.1. Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik .	33
3.3.2. Olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak	34
3.4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE	34
4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK	34

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése

1.1. Előzmények

Őcsény község érvényes településrendezési tervvel rendelkezik, mely 2002-ben készült el. Ezt követően a tervet 2005-ben és 2007-ben módosították. A terv jóváhagyása óta olyan magáncélú és önkormányzati fejlesztési elképzelések merültek fel, melyek szükségessé teszik a Településrendezési Terv további módosítását, illetve a terv egészének felülvizsgálatát a jelenleg hatályos jogszabályok szerint. Természetesen ezen belül a Településszerkezeti terv, a Szabályozási Terv és a Helyi Építési Szabályzat módosítása és felülvizsgálata is szükséges.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló, többször módosított 1997. évi LXXVIII. Törvény szabályozza a településrendezési tervek készítésének és jóváhagyásának rendjét. A törvényben foglaltaknak megfelelően a módosítás első lépéseként az Önkormányzat Képviselőtestülete a 108/2007.(IX.13.) Kt. számú határozatával kinyilvánította szándékát a településrendezési terv módosításáról.

A településrendezés célja a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme.

A településen megtalálható és megvalósítandó létesítményeket és azok funkcióit, úgy kell meghatározni, hogy a környezet-használat során

- a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő,
- megelőzhető legyen a környezetszennyezés,
- kizárja a környeztkárosítást.

A környezetet terhelő tevékenység, ezen belül a levegőszennyezés, a hulladékok elhelyezése, a talaj- és vízszennyezés a települést és környékét károsíthatja és ezen keresztül a településen élőket, míg a zajterhelés közvetlenül az ott élő embert zavarja.

A károsító hatások elkerülése és a terhelés minimalizálása érdekében szükséges a környezetvédelmi vizsgálatok eredményeinek beépítése a tervbe, illetve az előírások betartása a településüzemeltetés során.

A benyújtandó terv az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló **2/2005. (I.11.) Korm. rendelet (továbbiakban: KR.) hatálya alá tartozik.** A dokumentáció elkészítésénél a KR. 2. számú mellékletében található szempontok alapján meghatároztuk a terv módosításának megvalósítása következtében várható környezeti hatások jelentőségét. Ezt követően készítettük el a környezeti értékelést a KR. 4. számú melléklete szerint.

1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása

A településrendezési terv módosításának elkészítési folyamatában a környezeti értékelés alapját képezi a terv által kitűzött célok, fejlesztési elképzelések, intézkedési javaslatok meghatározásának. Környezeti értékeléshez szükséges adatok beszerzése, a településrendezési terv elkészítéséhez kapcsolódó adatok begyűjtésével párhuzamosan történt.

1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására

A környezeti értékelés során olyan információ, állapot jellemző nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően jelentősen befolyásolta volna a településrendezési terv módosításának alakítását.

1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása

A környezeti értékelés során felvettük a kapcsolatot a település Polgármesteri Hivatalával. A hivatal készséggel tájékoztatott a felmerült kérdésekkel kapcsolatban, illetve átadta a rendelkezésükre álló és a tervezés szempontjából fontos dokumentumokat. Az Önkormányzat mellett információszerzés céljából felvettük a kapcsolatot az érintett hatóságokkal is. Az 1997. évi LXXVIII. törvény 9. §. (2) bekezdése értelmében az érintett népeességnek, szervezeteknek, érdekképviseleti szervezeteknek a Településrendezési Terv módosításának kidolgozása előtt előzetes véleménynyilvánítási lehetőségük volt. A tervezett javaslatokat és észrevételeket szintén figyelembe vettük a tervekészítés során.

1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai

A környezeti értékelés során csak a szakirodalomban, a publikált térképeken, tanulmányokban, jogszabályokban megjelent ill. az önkormányzat, a hatóságok és a különböző szolgáltató szervezetek által szolgáltatott adatokat használtuk fel, mivel ezek a tervezési terület adottságait figyelembe véve elégséges információval szolgáltak a tervnek megfelelő mélységű értékelés elkészítéséhez.

2. A terv kidolgozásakor vizsgált változatok rövid ismertetése

2.1. A rendezési terv tervezett módosításának ismertetése

- a) Lakóterületek kialakítása
  - Jelenlegi sportpálya területének átsorolása falusias lakóterületbe.
  - A VÁV úttól északra eső terület lakóterületté alakítása.
- b) Új gazdasági területek kijelölése és vizsgálata
  - Új gazdasági terület kijelölése az M6 gyorsforgalmi út Szekszárd keleti csomópontja környékén.
  - Új gazdasági terület kijelölése a belterülettől délre fekvő részekben, valamint a belterülettől északra (Dózsa Gy. utca folytatásában) fekvő területen.
  - Az 56. sz. főút és az 5114. sz. bekötőút csomópontja menti kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület feltárásának felülvizsgálata.
- c) VÁV (Árpád utca) úttól északra tervezett lakóterület vasút felőli részének átsorolása általános mezőgazdasági területbe.
- d) A volt TSz terület kedvezőtlen építési feltételekkel rendelkező részeinek átsorolása védelemi rendeltetésű erdőterületbe.
- e) A Perczel Mór u. északi oldalán található - jelenleg Lf építési övezetbe tartozó - telkek településközponti vegyes övezetbe sorolása.
- f) A terv felülvizsgálata a magasabb szintű jogszabályok, tervek, koncepciók figyelembe vételével.
- g) A Hunyadi utca mentén - a 0263; 241; 243; 244; 0259; 0260/4. hrsz-ú telkeken - falusias lakóterület kijelölése

2.2. A módosított terv környezeti értékelés szempontjából fontos céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése

A településrendezés célja a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme.

A település fejlesztésének néhány olyan átfogó koncepcionális alapelven kell nyugodnia, amelyeket a településfejlesztés részletes programjának kidolgozása és végrehajtásának szervezése során következetesen érvényesíteni kell. Ezen legfontosabb alapelvek és követelmények az alábbiak:

- a) További belterület minimális bővítésével lakóterület fejlesztés, elsődleges cél a letelepedés (állandó lakosok) és a népességmegtartó erő biztosítása. A meglévő lakóterületek fejlesztésének minőség centrikusnak kell lennie.
- b) A település turisztikai szerepét továbbra is erősíteni kell, melynek érdekében az ilyen jellegű fejlesztések támogatása szükséges.
- c) Törekedni kell arra, hogy a fejlesztések eredményeként a településen munkát vállalók helyben letelepülhessenek, illetve minél kevesebben kényszerüljenek naponta más településre utazni munkahelyükre.
- d) Semmiféle olyan fejlesztés nem irányozható elő, amely a települést övező természeti környezet károsodását, élővilágának és növényvilágának visszafejlődését vagy részleges pusztulását váltaná ki.
- e) Minden fejlesztési célnak a település meglévő értékes természeti, illetve környezeti adottságai hatékony hasznosítását kell szolgálnia ezen adottságok sérelme, pusztulása nélkül.
- f) A rendelkezésre álló, illetőleg megszerezhető pénzforrásokat, különféle támogatásokat arra kell felhasználni, hogy ez által a település befektetőkre, illetőleg befektetésekre irányuló fogadókészsége tovább javuljon.
- g) A fejlesztési célok középpontjában a társadalmi, gazdasági fejlesztés feladatainak kell állnia. Az épített környezet ehhez csupán a keretet adja, következésképpen nem elsődlegesen cél, hanem eszköz. Fejlesztésének tehát a társadalmi jólét céljaihoz kell igazodnia.
- h) A fejlesztési célokban, jelentőségének megfelelő súllyal kell szerepelnie a közlekedés, hírközlés, illetőleg minden olyan infrastrukturális fejlesztésnek, amely a település távolabbi környezete közötti távolság áthidalását célozza.
- i) A település nem elszigetelt része a térségnek. Következésképpen fejlesztési céljai meghatározását és azok végrehajtását is a térségben levő településekre figyelemmel, illetőleg azokkal célszerű együttműködésben kell megoldani.

2.3. A terv összefüggése, céljainak összevetése a terv szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal, szabályokkal

- 2003. évi XXVI. Törvény az Országos Területrendezési Tervről
- A 132/2003. (XII.11.) OGY határozattal elfogadott 2003-2008. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-II.)
- Tolna megye Komplex Fejlesztési Programja (2003)
- Tolna megye Környezetvédelmi Programja
- Tolna megye területrendezési terve (VÁTI, 2005)
- Dél-Dunántúli Operatív Program (2007-2013)
- Ökoturizmus fejlesztése az Alsó-Duna-völgyi határon átnyúló, négy régiót összefogó térségben (megvalósíthatósági tanulmány)

- A Szekszárd-tolnai kistérség területfejlesztési koncepciója
- EuroVelo kerékpárút-hálózat fejlesztési program

2.3.1. Országos programokkal való kapcsolatok

Az Országos Területrendezési Terv az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában. Az ország településein, az egyes térségekben a terület-felhasználásra és az építésre vonatkozó szabályokat e törvény rendelkezésével összhangban kell kialakítani.

Az ország szerkezeti tervét és az országos övezetek határait a törvény M=1:500.000 méretarányú mellékletei tartalmazzák. Az Országos Területrendezési Terv szerint a községet az alábbi országos övezetek érintik:

- Országos ökológiai hálózat
- Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület
- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület
- Országos jelentőségű tájképvédelmi terület
- Kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület
- Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület
- Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe
- Együtt tervezhető térségek

A 132/2003. (XII. 11.) OGY határozattal elfogadott 2003-2008. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (**NKP-II.**) több alapelvet határoz meg, amelyeket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési terv készítése során is. (Az **NKP-III** (2009-2014) még nem került teljes egészében elfogadásra, jelenleg előkészítés alatt áll.)

A településrendezési terv környezetvédelmi általános céljait a Nemzeti Környezetvédelmi Program fő céljaival összhangban a következők szerint lehet összesíteni:

- az egészséges környezet feltételeinek biztosítása
- a megfelelő életminőséget biztosító környezeti állapot megőrzése
- az élő és élettelen környezet természetközeli állapotának megőrzése
- a természeti erőforrásokkal való takarékos, értékvédő gazdálkodás
- a gazdasági fejlődés és a környezet harmonikus viszonyának megvalósítása

2.3.2. Térségi programokkal való kapcsolatok

2.3.2.1. Tolna Megye Komplex Fejlesztési Programja

A program prioritásai a következők:

- A megye kohéziójának erősítése (a településrendszer fejlesztése, területfejlesztési intézményrendszer kialakítása, térségmarketing)
- A megye gazdasági versenyképességének javítása (vállalkozások versenyképességének javítása, a működő tőke vonzása)
- Mezőgazdaság- és vidékfejlesztés (versenyképes agrárágazatok fejlesztése, agrártermékek feldolgozása és kereskedelme, falusias térségek fejlesztése).

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDÓSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

- Turizmusfejlesztés: turisztikai termékek fejlesztése és promóciója, turizmust kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése
- Emberi erőforrások fejlesztése (foglalkoztatási problémák megoldása, oktatás, képzés fejlesztése, kultúra és közművelődés: a megye tárgyi és szellemi örökségének megőrzése)
- Fenntartható környezet fejlődés elősegítése (környezetvédelmi beruházások, természeti értékek védelme)
- Közlekedésfejlesztés

2.3.2.2. Tolna megye területrendezési terve – program (VÁTI, 2005)

A területrendezési terv Őcsényt városias települési térségbe sorolja.

A községet érintő térségi övezetek az alábbiak:

- Kiváló termőhelyi adottságú terület
- Ökológiai (zöld) folyosó
- Térségi tájrehabilitációt igénylő terület övezete
- Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete
- Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete
- Védett természeti terület övezete
- Védett természeti terület védőövezete
- Tájképvédelmi terület
- Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület
- Rendszeresen belvízjárta terület övezete
- Hullámtér és nyílt ártér
- Honvédelmi és katasztrófavédelmi terület övezete alapján polgári védelmi besorolása II. jelentős méretű területek árvízveszélyesek, a repülőtér gyakorló tere

2.3.2.3. Dél-Dunántúli Operatív Program (2007-2013)

A program prioritásai:

- A városi térségek fejlesztésére alapozott versenyképes gazdaság megteremtése
- A turisztikai potenciál erősítése a régióban
- Humán közszolgáltatások és közösségi településfejlesztés
- Az elérhetőség javítása és környezetfejlesztés

2.3.2.4. Ökoturizmus fejlesztése az Alsó-Duna-völgyi határon átnyúló, négy régiót összefogó térségben (megvalósíthatósági tanulmány)

Stratégiai célok:

- Turizmus fenntartható fejlesztése, a környezeti szempontok tudatos figyelembe vétele
- Komplex szabadidős turisztikai kínálat kialakítása
- Szezonális kínálat csökkentése
- A térség egyedi és vonzó szabadidős arculatának kialakítása
- Élményszerzés maximalizása
- Együttműködési hálózatok kialakítása a térségen belül és kívül

- Maximális helyi haszon elérése, kedvező élet- és munkakörülmények teremtése

2.3.2.5. A Szekszárd-tolnai kistérség területfejlesztési koncepciója

Legfőbb feladat a kistérségben a gazdaságfejlesztést és szerkezetváltást elősegítő programok kialakítása.

Ezt elősegítő alprogramok közül néhány elképzelés:

- Korszerű termékstruktúra kialakítására képes közép vállalkozások megerősödésének elősegítése, versenyképességük, piaci hatékonyságuk növelése.
- Ipari parkok, ipari telephelyek, kapcsolódó létesítmények (logisztikai szolgáltatások, innovációs központok, inkubátorházak) kialakítása Szekszárd-Tolna illetve Bátaszék térségében.
- Szerkezetváltást segítő programok indítása a mezőgazdaságban.
- Feldolgozás, szárítás, raktározás, csomagolás, agrárlogisztikai fejlesztések

Termeltető és értékesítő szövetkezetek megalakítása

- Mellékúthálózat és belterületi úthálózat fejlesztése
- Turizmusfejlesztés: A Szekszárd-tolnai kistérség jelentős idegenforgalmi adottságokkal rendelkezik, mely eddig is hozott jelentős gazdasági eredményeket, de még így is kiaknázatlan lehetőségek vannak. Ennek oka a gyenge szervezeti háttér, és a termékfejlesztés elhanyagolása.

2.3.2.6. EuroVelo kerékpárút-hálózat fejlesztési program

A kerékpárút-hálózat fejlesztésére készített terv Európa területén 12 útvonalra tesz javaslatot, amelyek közül 2 érinti Magyarország területét. Az egyik a Zemplén-Bodrog-Tisza-menti Nemzetközi Kerékpárút Hálózat, mely a Norvégiától Görögorszáig tartó szakasz része. A másik a Duna-menti Kerékpárút Hálózat, mely áthalad a Szekszárdi kistérség területén.

3. A terv megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása

3.1. A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése;

3.1.1. A terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol

3.1.1.1. Természetföldrajzi adottságok

Őcsény község közigazgatási területe elhelyezkedését tekintve – "Magyarország kistájainak katasztere" alapján – az Alföld nagytájhoz, a Dunamenti-Síkság, mint középtáj részét képező Csepel-Mohácsi síksághoz, azon belül a Tolnai Sárköz kistájba tartozik.

A **Tolnai Sárköz**, mint természetföldrajzi környezet, két nagytáj a Dunántúli-Dombság és az Alföld határán helyezkedik el. A mintegy 600 km² területű kistáj teljes egészében az Alföld, ill. Tolna megye területén helyezkedik el. A Duna jobb partján, mintegy 50 km hosszan elnyúló kistáját K-ról a Kalocsai-Sárköz, D-ról a Mohácsi-sziget és a Dél-Baranyai-dombság, Ny-ról a Szekszárdi-dombság, É-ről a Dél-Mezőföld határolja.

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Domborzati adatok

A **Tolnai Sárköz** kistáj 88 és 162 m közötti tszf-i magasságú, ártéri szintű síkság. Az É-i része 91 m jellemző magasságú, összefüggő alacsonyártér, D-i része 95 m magasságú magasártér, amelyeken terasz-szigetek ill. a Ny-i peremen a Tolnai-Baranyai dombvidék felől érkező patakok által felhalmozott hordalékkúpok találhatóak. A terület É-i része az ártéri szintű tökéletes síkság, D-i része az alacsony ármentes síkság orográfiai domborzattípusba sorolható. A felszín átlagos relatív reliefje 1-2 /km² közötti. A Tolnai-Sárköz felszínét a magasártérbe is mélyült, természetes folyamatok és mesterséges beavatkozások hatására feltöltött és feltöltődő morotvák kusza hálózata szövi át. A terület belvízveszélyes, a szabályozásokig nagy felszíneket foglaltak el az időszakosan vízzel borított mocsaras felületek.

Őcsény település közigazgatási területe K-Ny-i irányban, mintegy 16-17 km hosszan elnyúlva húzódik a Tolnai-Sárköz kistáj középső részén. Ennek megfelelően a település teljes területe síkvidéki jellegű, Ny-i pereme a Szekszárdi-dombság lábáig nyúlik, míg keleti, észak-keleti széle a Duna árteréhez, a Gemenci erdő területéhez tartozik.

Őcsény belterülete és annak környezete ártéri síkságon található, melynek felszínét az ártéri ligeterdők, és az ártérbe mélyült, folyamatosan eutrofizálódó holtágak jellemzik. A település átlagos tengerszint feletti magassága 87,0-90,0 mBf. között változik, míg annak nyugati szélén az 56-os fkl.-i út környezetében 95,0 mBf. körüli.

Földtani adottságok

A vizsgálati terület a Tiszai főegység, nagyszerkezeti egység területén fekszik. Az alaphegységi szerkezeti elemek általános ÉK-DNY-i irányultságának megfelelően ez a szerkezeti öv is ÉK-DNY-i csapású, kb. 30-50 km széles sávban húzódik a Dunántúl D-i részén. É-on Közép-magyarországi vonal választja el a Dunántúli-középhegységi egység képződményeitől, D-ről a Dráva vonal határolja.

A fellelhető adatok alapján a térségben a medence aljzatot paleozoós kristályos képződmények alkotják, melyek a vizsgálati területen 400-500 m mélységben valószínűsíthetők. Őcsény környezetében az alaphegységeket karbon korú gránit, granodiorit és a Mecsek-Észak-alföldi metamorfizált ultrametamorf és metamorf kőzetek alkotják. Mezozoós alaphegységi képződmények előfordulása a térségben nem jellemző.

A kainozoós fedőhegységi képződményeket két nagy csoportra oszthatjuk. Az egyik a pannon medenceüledékek sorozata, a másik az ennek fekvését képező miocén-oligocén-eocén összlet. A fenti felosztást gyakorlati szempontok alapján a pannon üledékek jó térbeli és kőzettani elkülönülése, valamint az eddigi feltártság mértéke miatt tehetjük.

A vizsgált terület térségében eocén-oligocén-miocén összletet mozaik szerűen, változó kőzetösszetételben és vastagságban tártak fel a fúrások. Ugyanakkor pannon medenceüledékek a térségében mindenhol és nagy vastagságban megtalálhatók.

A Pannóniai-medencében az alsó pannon idején sekély tengeri elborítottság melletti, partoktól távoli, csekély sebességű üledékképződés folyt. Ennek eredményeképpen az alsó pannon üledékösszlet pelites kifejlődésű. A lemélyített fúrások adatai alapján az összlet a térségben egyáltalán nem, vagy hézagosan fejlődött ki.

Az alsópannon végén bekövetkezett nagyszerkezeti mozgások hatására megkezdődött, illetve intenzívvé és általánossá vált a medencerészek feltöltődése a peremekről és a sekélyebb mélységű területekről származó anyagok áthalmozásával. Laza homok-homokkő, aleurit és agyagos üledékek keletkeztek. A diszkordanciával települő felső pannon alsó szakaszában kompaktabb kőzetekkel (réteges és pados kifejlődésű szürke homokkő, agyagmárga) válik el a fektől, majd világosszürke finom- és középszemcsésű homok és szürke agyagmárga váltakozásával jelentkeznek. A felsőpannon felső szakaszát finom- és középszemcsésű homok, szürke agyag és agyagmárga sávok és padok, agyagmárga rétegek, homok- és homokkőpadok, apró szemcsésű kavics és homokos-aleuritos rétegek váltakozása jellemzi. A vizsgált területen a felsőpannóniai rétegösszlet vastagsága 500-600 m-re tehető.

A vizsgálati területen a pannóniai képződményekre a Dunántúl irányából érkező folyók hordalékkúpja, majd az újpelisztocéntől a Duna ártéri hordalékanyaga rakódott. A Kalocsa-Mohács

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDÓSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

közötti hosszanti süllyedékben a Duna 40-60 m vastag, alulról felfelé finomodó folyami üledéksort akkumulált a würm közepe óta.

A felszínen mindenütt holocén üledékek találhatók. Az alacsony ártereket általában tömörebb iszapos-, a magasártereket iszapos homokos üledékek építik fel. A magasártéren infúziós lösszel fedett néhány felszíndarabka is található.

Vízrajz

A kistáj teljes egészében a Duna ártere, amelyet Pakstól Bátáig annak 67 km hosszú medre kísér K-ről. Ezen a szakaszon éri el a Dunát a Paks-Faddi főcsatorna (22 km, 206 km²), a Sió (123 km, 14721 km², amelyből annak 19 km-es torkolati szakasza tartozik a kistájhoz), a szekszárdi Kis-Duna-csatorna (22 km, 66 km²) és a Szekszárd-Bátai-főcsatorna (42 km, 257 km²). Mérsékelt száraz, gyenge lefolyású terület.

$$L_f = 1,5 \text{ l/s.km}^2 \quad L_t = 8 \% \quad V_h = 70 \text{ mm/év}$$

ahol: *L_f*: fajlagos lefolyás

L_t: Lefolyási tényező %-ban

V_h: vízhiány mm-ben

Vízjárasi adatokat a Dunán kívül még a Szekszárd-Bátai-főcsatornáról tudunk adni. A Sió vízállásait részben a balatoni vízeresztés, részben a Duna vízduzzasztása befolyásolja.

Vízfolyás	Vízmerce	LKV	LNV	KQ	KÖQ	NQ
		cm		m ³ /s		
Duna	Dombori-pusztá	-28	894 (1117)	655	2380	7940
Sió	Szekszárd	0	680 (814)	2,66	20,3	308
Szekszárd-Bátai-főcs.	Báta	-	-	0,005	0,54	44

A legnagyobb vízállások a kora tavaszi jeges árvizek esetén szoktak bekövetkezni, melyeknél a kora nyáriak jóval tartósabbak. A kisvizek ideje a nyár vége és az ősz. A védgátakon kívüli mentesített ártérről 400 km-es csatornahálózat és két, együttesen 9 m³/s teljesítményű szivattyútelep vezeti le a belvizeket. A Duna az év minden szakaszában hajózható. A Sió torkolatát árvízkapu védi a nagy dunai árvizek visszaduzzasztásától.

A település a 04.01. sz. Szekszárd-Bátai belvízvédelmi szakasz, ezen belül a 04.01.02. Szekszárdi őrzjárás területén helyezkedik el.

A település árvízvédelmi szempontból a 04.01 Bátai-Siótorok-Sióagárd árvízvédelmi szakaszhoz, azon belül a 04.01.04. Keselyüsi gátőrzjáráshoz tartozik.

A 18/2003.(XII.9.) KvVM - BM együttes rendelet szerint „ A települések ár - és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról” nyilvántartott települések között Ócsény község is szerepel, „C” - enyhén veszélyeztetett - kategóriába tartozó besorolással, mert mentesített ártéren helyezkedik el , és rendelkezik az előírt biztonságban kiépített védművel.

Vízminőség szerint a Duna Fajszig II., attól D-re I. osztályú. A Sió azonban - főleg a balatoni utánpótlás híján - erősen szennyezett, III. osztályú. Emiatt esetenként a Duna vízminősége is leromlik. Ugyancsak ilyen a Szekszárd kommunális szennyvizeitől terhelt Szekszárd-Bátai-főcsatorna.

A kistájnak számos állóvíze van (36), közülük 26 a szabályozások alkalmával levágott vagy korábban természetes úton lefűződött holtmeder. Köztük a Faddi Holt-Duna a legnagyobb (182 ha). A természetes tavak is folyómedrek voltak valamikor.

3.1.1.2. Vízföldtani viszonyok

A talajvíz mindenütt 2-4 m között érhető el, de a Duna partiszűrűsű sávjában annak vízállása határozza meg. Mennyisége jelentékeny, átlag 5-7 l/s.km², még a Ny-i peremen is 3 l/s.km² km feletti. Kémiai összetételében a kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jelleg a túlnyomó. Keménysége nagy, 25-35 nk° közötti. A szulfát tartalom 60-300 mg/l között van.

Őcsény község területén két jelentősebb vízadó réteg megjelenését ismerjük. A legfelső vízadó réteg közvetlen felszíni humuszosodott agyagréteg alatt kezdődő pleisztocén homokos-kavicsos összlet, mely jó vízadóképességű.

A felszínt – a terület alacsony ártéri jellegének megfelelően – 5-15 m vastagságban iszapos-agyagos képződmények alkotják, majd utána laza folyami üledék következik. A laza üledék felső szakaszában homokos kifejlődésű, lefelé haladva szemszerkezete durvábbá válik és 10-40 m között homokos kavicsréteg várható. A kavicsréteg a Dunától távolodva vékonyodik, Őcsény belterületétől Ny-ra mintegy 4,0-4,5 km távolságban, megközelítőleg az 56-os út vonalában pedig kiemelkedik.

A vizsgálati területen mélyült sekélyföldtani fúrások és kutak fúrásszelvényei szerint a pleisztocén terasz fekvőképződményeit pleisztocén agyagok, homokos agyagok adják. A fekvő szintje K-ről Ny-i irányban emelkedik. A vízadó, anyagát tekintve, inhomogén képződménysor, amely kavicsból, homokos kavicsból, kavicsos homokból, homokból épül fel. Jellemzője, hogy az összlet alsó tagozata durvább kifejlődésű, felső szakaszában már csak apró- és finomszemcsés homokok települnek, amelyek alárendelten kavicszemcsések. A vízadó összlet vastagsága meghatározóan 15-25 m közötti. Területi kifejlődését tekintve a Duna vonalától Ny-ra haladva az összlet vastagsága csökken, 35 m-nél nagyobb maximális vastagságtól 5 m-es értékig illetve a kiemelkedésig. A 10-15 m átlag vastagságú fedőt áteresztő, féligáteresztő képződmények (homokok, löszös homokok, agyagos homokok, homokos agyagok) képviselik, a tiszta agyag kifejlődés alárendelt és csak lokális megjelenésű. A pleisztocén vízadó rétegösszlet nem védett a felszíni szennyeződésekkel szemben.

A pleisztocén folyóvízi üledékek felsőpannóniai rétegsorra települtek, melynek megjelenése 40-60 m mélységben várható. Ezen felső-pannóniai rétegsor homokos kifejlődésű rétegeiből változó mennyiségű és minőségű ivóvíz termelhető ki. A környékbeli fúrások alapján porózus rétegek találhatóak 40-60 m, 80-100 m, 130-150 m, 230-250 m és 300-350 m körüli mélységben. E rétegek viszonylag gyenge vízadók, 40-150 l/p vízmennyiség tárható fel velük. A pannon rétegekből nyert vizek minősége nem túl kedvező.

Ugyanakkor a térségben lemélyített kutak adatai alapján a felső-pannóniai porózus rétegeket nagy vastagságú és nyugodt településű rétegek választják el a felszín közeli pleisztocén összlettől, így védett vízadónak tekinthetők.

Őcsény saját vízművel rendelkezik, üzemeltetője a Szekszárdi Vízmű Kft. A vízjogi engedély száma: 21.497-3/2004. (vksz.: 188/32333-10.595). A vízellátás 2 db nem védett vízadó rétegre telepített vízmű kútról biztosított. A pleisztocén kavicsterasza telepített mélyfuratú kutak adatai a következők:

II. sz. kút:

- fúrás éve: 1971.
- kateszteri száma: K-14
- talp mélység: -36,20 m
- Szűrőzés (m-m): 12,0-18,0; 24,0-30,0
- nyugalmi vízszint - 5,20 m
- üzemi vízszint: - 8,60 m
- üzemben kitermelhető vízm.: 400 l/perc

III. sz. kút:

- fúrás éve: 1971.
- kateszteri száma: K-15
- talp mélység: -34,40 m
- Szűrőzés (m-m): 17,0-29,0
- nyugalmi vízszint - 4,90 m
- üzemi vízszint: - 8,20 m
- üzemben kitermelhető vízm.: 488 l/perc

A két vízműkút vize határérték felett tartalmaz vasat, mangánt és ammóniumot. A kutak trícium vizsgálata alapján mindkét kút nem védett felszín alatti vízkivételi műnek minősül.

A Dél-Tolna Kft. megbízásából a Vízművelés Javító Program keretein belül elvi vízjogi engedélyes terv készült a település vízellátásának javítására. Abban az esetben, ha ez az elképzelés nem kerül

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

megvalósításra, a meglévő kutak megfelelő védelméről gondoskodni szükséges, vagy javasolt a Bogyiszló területére tervezett vízműkútra való rákötés.

Itt jegyezzük meg, hogy a repülőtér területén hévízkút létesítésére van vízjogi engedély (Vizikönyvi száma: 188/8083-17226). A termásvíz idegenforgalmi hasznosítását tervezi a repülőtér üzemeltetője, amely során további szálláshelyeket és melegvizet fürdőt létesítene.

3.1.1.3. Föld

Talajadottságok

A Sárközre jellemző talajtípus a réti talaj, amely idősebb öntésterületeken, sásos- savanyúfüves, buja növényzet alatt alakult ki. A térség termőterületei a szántóföldi mezőgazdasági termelés szempontjából kiemelkedően jó minőségű termőterületek. Tolna megye területrendezési terve térségi övezeti besorolása szerint Őcsény a kiváló termőhelyi adottságú szántó területek övezetébe tartozik.

Az 56. számú II. rendű főúttól a Dunáig nyúló közigazgatási terület túlnyomó része a belterjes mezőgazdasági térségbe tartozik. (nagy része szántó művelési ágba tartozik) Külterjes mezőgazdasági térséget elsősorban a Duna-menti ártéri erdőben elszórtan, illetve a mentesített árteret átszelő csatornák, vízfolyások mentén jelöl. A Duna mentén jelentős méretű területek sorolhatók erdőgazdálkodási térségbe, ezek a Duna-Dráva Nemzeti Parkhoz tartoznak.

A település északi része a Duna hajdani árterülete miatt vízfolyásokban, vízjárta-vizenyős helyekben, holtágokban rendkívül gazdag. A terület talajviszonyát tekintve a hullámtéren nyers öntéstalaj, a mentett ártéren agyagos vályog összetételű, helyenként homokfoltokkal tarkított réti öntés illetve réti talaj található.

A mentett ártér süllyedő talajvízszintjének nyomán a rétek művelhetővé váltak. A területeken a gazdálkodás kedvező feltételei adottak, tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági területek nagy része I. osztályú szántóterület. A tápanyagban gazdag talaj mészkedvelő melegigényes növények termesztésére alkalmas. Jellemző szántóföldi növényei a búza, az őszi árpa és a kukorica, napraforgó.

A település termőtalajainak állapotváltozásait - az országos, ill. megyei tendenciákkal megegyezően - két aspektusból lehet vizsgálni, melyek:

1. a termőterületek mennyiségi csökkenése,
2. a termőtalajok minőségi romlása.

A termőterületek mennyiségi csökkenésének jellemző okai a belterületbe csatolások (lakossági, közületi, ipari beépítések céljából), nyomvonalas létesítmények (pl.: utak) kialakítása.

A termőtalajok minőségének romlásának alapvetően két kiváltó oka van, egyrészt a nem megfelelő területhasználat (a területet nem arra használjuk, amire adottságai alapján alkalmas lenne), másrészt a nem megfelelő agrotechnika (az egyes munkálatokat nem a megfelelő időben, vagy minőségben végezzük el).

Agrotechnikai problémákra utalnak – különösen a kárpótlás során földhöz jutott, kisebb területeken gazdálkodók körében – a talaj tápanyagvizsgálatát nélkülöző tápanyag-utánpótlási gyakorlat, mely a talaj tápanyag-tőkéjének, termőképességének csökkenését eredményezi), és a megfelelő szakismeret hiányában végzett növényvédelem (az okszerű, komplex növényvédelem alapkövetelménye a növény fenológiájára, a kártevő, vagy kórokozó életciklusára tervezett beavatkozás, amely felhasználja az agrotechnika - p1. vetésváltás- egyéb lehetőségeit is).

Felszíni mozgások

A település olyan síksági területen található, ahol a kőzettér üledékföldtani sajátosságai és a morfológiai viszonyai miatt lejtős vagy gravitációs felszínmozgások kialakulására alkalmatlan, gyakorlatilag a közigazgatási terület teljes egészében. Ismereteink szerint az Országos Felszínmozgásos Kataszterben Őcsény közigazgatási területére vonatkozóan nincsenek részletes vizsgálatokkal rögzített történelmi mozgások.

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Az igazgatási terület általános morfológiai adottságai és földtani felépítése alapján nagyobb kiterjedésű – több ha-nyi területen érvényesülő – felszínmozgások kialakulásának lehetősége nem várható a településen, de a megoldatlan felszíni vízvezetések kisebb területrészekben időszakosan kialakíthatnak olyan helyzeteket, hogy a teherviselő közettér végleges állagromlása rövid időn belül bekövetkezhet.

Területhasználatok

A településen még mindig döntő a mezőgazdasági termelés. Mint előzetesen már említettük az őcsényi területek a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetébe tartoznak. A termőterületek megoszlása és összehasonlítása a megyei adatokkal:

Művelési ág	Őcsény		Tolna megye	
	Terület nagyság (ha)	Termőterülethez viszonyított megoszlás (%)	Terület nagyság (ha)	Termőterülethez viszonyított megoszlás (%)
erdő	2334	37,61	69928	22,7
fásított terület	2	0,03	178	0,05
gyep (rét+legelő)	263	4,23	9733	3,16
gyümölcsös	4	0,06	2093	0,67
halastó	-	-	2233	0,72
kert	0,4	0,006	1015	0,32
nádas	38	0,61	1356	0,44
szántó	3561	57,38	214957	69,8
szőlő	2	0,03	6436	2,09

Mint az a táblázatból is jól látható az Őcsényi termőterületek 57,38 %-a szántó. A szántóterületeken elsősorban takarmánynövényeket termesztnek. Jellemző szántóföldi növények a búza, kukorica, őszi árpa, napraforgó.

Az erdő területek aránya magas, 37,60%,-os. Az erdők nagy része a Gemenci erdő részeként a Duna-Dráva Nemzeti Parkhoz tartozik. Erdőgazdálkodást és vadgazdálkodást ezeken a területeken a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Rt Szekszárdi Erdészete folytat. A község területén lévő erdők nagy része kiváló termőhelyi adottságú erdőterület.

A kitermelt fa feldolgozása elsősorban Pörbolyön történik, ahonnan a kész termékek jelentős része külföldre kerül.

Gyep a terület 4,23%-án van, a maradék 0,79% fásított terület, gyümölcsös, kert, nádas és szőlő.

A szőlő és gyümölcsültetvények mérete elhanyagolható, a településen nem történik ilyen jellegű feldolgozás.

Több növénytermesztéssel foglalkozó cég található a településen, de állattenyésztéssel foglalkozó cég jelenleg nincs.

Talajdegradációs folyamatok

A rövid idő alatt nagy mennyiségű csapadék lehullása, az elvezető árkok betemetése, a csapadék elvezető rendszer műtárgyainak karbantartatlansága eróziót okoz, ill. okozhat.

A talaj károsodása közé tartozik az elsavanyosodás, szikesedés, amely a légköri savak kiülepedése, illetve a magas talajvízállás és a szakszerűtlen talajerő gazdálkodás következménye. A szerves trágya csökkenése, a műtrágya árak emelkedése és a földekre történő kijuttatásának magas költsége a tápanyag visszapótlását érintette kedvezőtlenül, mely a talajok elszegényedéséhez vezethet.

Gyakran hozzá nem értéssel kezelik a műtrágyákat, vegyszereket, amely tovább súlyosbítja a helyzetet.

Talajtermelékenység és a hozamnövelés további fokozása, illetve a termőhelyi adottságokhoz alkalmazkodó művelés érdekében a következő szempontokat kell figyelembe venni:

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDÓSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

- A mezőgazdasági területrendezés keretében új mezővédő erdősávok létesítése, a mezőgazdasági növények szélvédelmének fokozására és a tájkép gazdagítására. A mezővédő erdősávok telepítése külterületi utak mentén javasolt.
- A szántó területeken előtérbe kell helyezni a szerves trágya használatát a túlzott műtrágyázással szemben, amely a felszíni vizek, a talajvíz és a felszín alatti vizek nitrátosodásához vezet, ill. vezethet.
- A talaj védelmét szolgálja a művelési módnak megfelelő vetésforgó kiválasztása, valamint a művelés előnyös irányának a meghatározása, amely csökkenti az erózióveszélyt.
- Erdőtelepítésnél törekedni kell a természetes növénytakarásra jellemző őshonos fajokból álló elegyes erdő telepítésére.

Szennyezett területek

Őcsényben talajszennyezéssel kapcsolatosan bejelentés a hatóságokhoz nem történt, ilyen jellegű vizsgálat nem folyt. A lakosság feltételezeten szennyezett területről nem tud.

Ásványvagyon

Tolna megye szerény természetföldrajzi és szintén nem kiemelkedően sokszínű gazdaságföldrajzi adottságain belül a mikrotérség és Őcsény település pozíciója alapvetően meghatározott. A földtani adottságok alapján a település területén iparszerűen és viszonylag olcsón kitermelhető ásványvagyon csak korlátozottan állt rendelkezésre, ezért a kitermelés (bányászat), valamint a hozzá kapcsolódó feldolgozó kapacitás és szállítási útvonalak kiépítése sem jelentős.

Őcsény község területén, a 0202/13, 0202/15-16 hrsz-ú földrészleten „Szekszárd I. Homok” védnevű bányatelek található, amely a jelenlegi kitermelési műszaki üzemi terve alapján 2012. december 31-éig működhet. A bányászati tevékenység folytatása esetén a megfelelő engedélyek beszerzése szükséges, bezárása esetén a terület tájrendezését kell elvégezni.

Az M6 gyorsforgalmi út építéséhez szükséges anyagok kitermeléséhez célkitermelő hely létesítésére volt engedély a 0231/61. hrsz-ú és a 0231/62. hrsz-ú földrészleteken 2009. július 15-éig. A kitermelést követően a terület rekultiválandó.

A közigazgatási területen található felhagyott bányák tájsebként jelennek meg, amelyeket rekultiválni kell, pl: 0208/4. hrsz; 0204b. hrsz; 0284/1. hrsz; 0334d. hrsz; 0411b. hrsz; 0414f, j, h. hrsz.

Ásványi nyersanyag kitermelésével és végleges áthelyezésével járó tevékenységek (bányászat, tereprendezés, vízrendezés, tájrendezés stb.) csak érvényes bányászati illetve külön jogszabály alapján kiadott hatósági engedély birtokában végezhető.

Nyersanyag kitermeléssel járó tevékenységek esetén a vonatkozó jogszabályok **előírásai** betartandók.

3.1.1.4. Talaj- és vízvédelem

A talaj és a víz védelme kiterjed a föld felszíni és felszín alatti rétegeire. Az egészséges életfeltételek biztosítása érdekében a földben, vagy a föld felszínén csak olyan anyag helyezhető el, valamint csak olyan tevékenység végezhető, amely a termőföldet valamint a környezeti elemeket, a felszíni és a felszín alatti vizeket nem szennyezi, nem károsítja.

Felszíni vizek védelme

A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló **240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet** 2. számú melléklete szerint **Őcsény nem tartozik az érzékeny felszíni vizek vízgyűjtő területét kijelölő települések közé.**

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló **220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet** célja a felszíni vizek minőségének megóvása, fenntartása és javítása, a vízi és víz közeli, továbbá a felszíni víztől közvetlenül függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek fennmaradásához szükséges

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

feltételek biztosítása, a vízhasználatok biztonsága, az emberi egészség-, és a környezeti állapot megőrzése érdekében a szennyezések megelőzése és csökkentése. A Korm. Rendelet 25. §-a kimondja, hogy szennyvízkibocsátással, közcsatornába vezetéssel kapcsolatos környezetvédelmi követelményeket a kibocsátó számára külön jogszabály szerinti engedélyben, - illetve azok hatálya alá nem tartozó külön jogszabály szerinti tevékenység esetén a felügyelőség által kiadott külön engedélyben - kell meghatározni.

A kibocsátási követelményeket:

- a) környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó kötelezett tevékenységek esetén környezetvédelmi engedélyben,
- b) a Kormány által külön rendeletben meghatározott egyes létesítmények tekintetében, egységes környezethasználati engedélyben,
- c) környezetvédelmi-felülvizsgálat elvégzése esetén a környezetvédelmi működési engedélyben

kell meghatározni.

A kormányrendelettel összhangban az egyes befogadóba vezethető szennyező és mérgező anyagokra vonatkozó határértékeket, a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló **28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet** írja elő. E rendelet 2. számú melléklete szerint a település **4. általánosan védett befogadók** területi kategóriájába tartozik. Ezáltal a területen a **4. kategóriára vonatkozó határértékek** az irányadók **közvetlenül a befogadóba történő bevezetés esetén**. Az egyes technológiákra vonatkozó határértékeket ugyanezen rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza.

Földvédelem

A jelenlegi hazai jogi szabályozás – az Európai Unió normákkal összhangban – a termőföld, a termőföldnek nem minősülő ingatlan, a talaj, a humuszos termőrétteg védelmét, valamint a mezőgazdasági tevékenységből származó, a felszíni és felszín alatti vizek eutrofizációt jelentő nitrátszennyezések megelőzését szolgáló előírásokat – az osztott hatáskör szerint – több keretjogszabály (törvény, kormányrendelet) és több, tárca szintű jogszabály alá rendeli, amelyeket az alábbiakban tekintünk át.

A környezet vízvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, valamint a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény illetve a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. Törvény egyaránt meghatároz általános következményeket a vizek és a föld védelme érdekében. A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti forrásaira és folyamataira. A védelemnek magába kell foglalnia a talaj termőképességének, víz- és levegőháztartásának védelmét is.

A felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról szól a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, melynek célja: a felszín alatti vizek jó állapotának biztosításával és annak fenntartásával, szennyezésének fokozatos csökkentésével és megelőzésével, hasznosítható készleteinek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználattal, a földtani közeg kármentesítésével összefüggő feladatok, jogok és kötelezettségek megállapítása. A rendelet hatálya kiterjed a felszín alatti vízre és a földtani közegre, és a szennyező anyagra; a felszín alatti vizek és a földtani közeg állapotát érintő tevékenységekre.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet tartalmazza a nitrátérzékeny területek kijelölésének és felülvizsgálatának szempontjait, valamint a nitrátérzékeny területek felsorolását. A rendelet mellékletének A) része alapján – A) RÉSZ: Az 5. § (1) bekezdés ab), ba) és a bb) pontjában foglalt nitrátérzékeny területek – **Őcsény község közigazgatási területe nitrátérzékeny terület**. A település földtani, vízföldtani viszonyait figyelembe véve az 5. § (1) bekezdés bb) pontja alapján konkrétan azon települések közé sorolható, ahol a település közigazgatási területének legalább 10%-ában „üzemelő és távlati ivóvízbázis, ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló vízkivétel külön jogszabály szerint kijelölt vagy lehatárolt védőterület”-tel érintett. Őcsény község közigazgatási területén lévő nitrátérzékeny területeket, MePAR blokkok szerinti bontásban, a 43/2007. (VI. 1.) FVM rendelet mellékletének A/2 része tartalmazza.

ÖCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

A vizek nitrát szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében követendő helyes mezőgazdasági gyakorlat szabályait az 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet (A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályai, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendje) 4-9. §-a tartalmazza. A rendelet előírásait a településen, illetve a tervmódosítással érintett területrészekben kötelezően be kell tartani.

A rendezési tervet érintő talajvédelemre vonatkozó jogszabályi előírások

A termőföldről szóló 1994. évi LV. Törvény szerint termőföld az a földrészlet, amelyet a település külterületén az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő, fásított terület művelési ágban vagy halastóként tartanak nyilván.

Mező-, erdőgazdasági művelés alatt álló belterületi föld pedig az a földrészlet, amelyet a település belterületén az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő, fásított terület művelési ágban vagy halastóként tartanak nyilván.

A településtrendezési terv módosítása a fenti meghatározások alapján termőföldet érint, ezért az alábbi szempontokat, a **2007. évi CXXIX. Törvény** előírásai szerint minden körülmények között be kell tartani, vagy tartatni:

43. § (1) Beruházásokat, valamint termőföldön folytatott, vagy termőföldre hatást gyakorló bármely egyéb tevékenységet úgy kell megtervezni és megvalósítani, hogy az érintett és a környező termőföldön a talajvédő gazdálkodás feltételei ne romoljanak.

(2) A beruházások megvalósítása során a beruházó köteles gondoskodni a humuszos termőréteg megmentéséről és hasznosításáról.

(3) A kivitelezés és üzemeltetés során biztosítani kell, hogy a környezeti hatások az érintett és a környező termőföld minőségében kárt ne okozzanak.

44. § (1) A humuszos termőréteg letermelésével, megmentésével, hasznosításával, továbbá a terület helyreállításával kapcsolatos munkálatokat a beruházás engedélyezése céljából készített terveknek tartalmaznia kell.

(2) A beruházások megvalósítása során keletkezett mentett humuszos termőréteg teljes mennyiségét a beruházás kivitelezése során igénybe vett földrészleteken kell felhasználni úgy, hogy a kialakított felső humuszos termőréteg vastagsága az eredeti humuszos termőréteggel együtt az 1 métert ne haladja meg.

(3) Amennyiben a mentett humuszos termőréteg (2) bekezdés szerinti felhasználására nincs lehetőség, a felhasználásra nem kerülő rész eredeti funkciójának megfelelően a talaj felső termőrétegeként, vagy természetközeli előállítására felhasználható, illetve ezekre a célokra átruházható.

(4) A mentett humuszos termőréteg mennyiségéről és felhasználásáról a beruházó köteles külön nyilvántartást vezetni.

50. § Amennyiben az alábbi tevékenységek e törvény, valamint külön jogszabályok szerinti engedélyezésében a talajvédelmi hatóság szakhatóságként eljár, állásfoglalásának megadásához talajvédelmi terv szükséges:

a) az ültetvénytelepítéshez,

b) a humuszos termőréteg mentéséhez termőföldön történő, 400 m²-t meghaladó területigényű beruházás megvalósítása esetén,

c) a mezőgazdasági célú hasznosítást lehetővé tevő rekultivációhoz, újrahasznosításhoz,

d) öntözéshez,

e) mezőgazdasági területek vízrendezéséhez,

f) erózió elleni műszaki talajvédelem megvalósításához.

51. § A 49-50. §-okban említett hatósági eljárásokhoz szükséges talajvédelmi tervet az ügyfélnek kell beszereznie.

Felszín alatti vizek védelme

A felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról szól a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, melynek célja: a felszín alatti vizek jó állapotának biztosításával és annak fenntartásával, szennyezésének fokozatos csökkentésével és megelőzésével, hasznosítható készleteinek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználattal, a földtani közeg

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

kármentesítésével összefüggő feladatok, jogok és kötelezettségek megállapítása. A rendelet hatálya - a magánszemélyek háztartási igényeit meg nem haladó tevékenységek, és az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény hatálya alá tartozó anyagok és tevékenységek kivételével - kiterjed a felszín alatti vízre és a földtani közegre, és a szennyező anyagra; a felszín alatti vizek és a földtani közeg állapotát érintő tevékenységekre.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolásának a feltételrendszerét, a besorolásokat pedig a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet tartalmazza, mely szerint **Őcsény** község közigazgatási területe a **fokozottan érzékeny** területek körébe sorolható, és beletartozik a **kiemelten érzékeny** felszín alatti vízminőség-védelmi területek közé is.

A felszín alatti vizek jó minőségi állapotának biztosítása érdekében a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdése értelmében a tevékenység

- a) végzése során szennyező anyag, illetve lebomlása esetén ilyen anyagok keletkezéséhez vezető anyagok használata, illetve elhelyezése **csak műszaki védelemmel folytatható**;
- b) csak a felszín alatti víz, földtani közeg (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőbb állapotának lehetőség szerinti megőrzésével végezhető;
- c) nem eredményezhet kedvezőtlenebb állapotot, mint amit a felszín alatti víz, a földtani közeg (B) szennyezettségi határértéke vagy az annál magasabb (Ab) bizonyított háttérkoncentráció, továbbá az (E) egyedi szennyezettségi határérték, illetve kármentesítés esetében a (D) kármentesítési célállapot határérték jellemez, kivéve a (4) bekezdésben foglalt esetet;
- d) részeként végzett bevezetést, elhelyezést csak engedéllyel lehet folytatni.

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 13. § (1) bekezdése alapján **szennyező anyag**

- a) **elhelyezése**,
- b) a földtani közegbe történő **közvetlen bevezetése**,
- c) a felszín alatti vízbe történő **közvetett bevezetése**, beleértve az időszakos vízfolyásokba történő bevezetést is,
- d) a felszín alatti vízbe történő **közvetlen bevezetése engedélyköteles tevékenység**.

Az engedélyköteles tevékenység folytatójának az (1) bekezdésben szereplő engedély megszerzése céljából elővizsgálatot kell végeznie. Ennek keretében vízfolyásba történő bevezetés esetén vizsgálni kell a vízfolyás időszakosságát is

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 13. § (4) bekezdése alapján külön jogszabály rendelkezéseit kell alkalmazni a bevezetések és elhelyezések engedélyezésére

- a) a mezőgazdasági, illetve erdőgazdálkodási tevékenység során a természetes terhelésre, továbbá egyes anyagok felhasználásából származó terhelés,
- b) a magánszemélyek háztartási igényeit meg nem haladó tevékenységek esetében.

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 3. §-a alapján **magánszemélyek háztartási igényeit meg nem haladó a tevékenység** akkor, ha

- a) a külön jogszabály szerint a települési önkormányzat jegyzőjének vízgazdálkodási hatáskörébe tartozóan:
  - aa) a természetes személyek által elhelyezett - kizárólag házi, kommunális - szennyvíz mértéke nem haladja meg az 500 m³/év mennyiséget,
  - ab) a felszín alóli vízkitermelés nem haladja meg az 500 m³/év értéket és az kizárólag talajvizet vesz igénybe, partiszűrésű, a karszt- vagy rétegvízkészletet nem;
- b) a vegyes állattartás esetében összesen 5 szamosállat/ingatlan, baromfi esetében 3 szamosállat/ingatlan mértéket egyidejűleg nem haladja meg.

A 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet, amely a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vizilétesítmények védelméről szól, meghatározza a felszín alatti vízbázisok esetében a belső, külső, valamint a hidrogeológiai védőidom és védőterületek meghatározásának, kijelölésének, kialakításának, és fenntartásának módját. **Őcsény közigazgatási területét érinti az őcsényi vízműutak és a decsi vízműutak, mint sérülékeny helyzetű védendő vízbázisok előzetesen lehatárolt védőterülete.**

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDÓSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Megemlíthető továbbá, hogy a település K-i részén, a Duna árterén húzódik a „6.4 Gemenc-Gereben távlati vízbázis” előzetesen lehatárolt védőterülete. A távlati vízbázis kútjaival a dunai teraszképződmény vízáadó összetétet tervezik igénybe venni, mely kutak esetleges üzembe állítása esetén a szolgáltatott víz tekintetében feltétel lesz az ivóvízminőség biztosítása.

A 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése alapján a védőidomot, védőterületet és védősávot a védett vagy védeni tervezett vízbázis, vízilétesítmény megvalósítására, a vízhasználat gyakorlásának engedélyezésére hatáskörrel rendelkező felügyelőség e rendelet előírásai alapján - a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai, valamint külön jogszabályban meghatározott eljárás során - jelöli ki.

Ugyan ezen rendelet 8. § (7) bekezdése kimondja, hogy védőidom, védőterület kijelöléséig az előzetesen lehatárolt védőidomokra, védőterületekre vonatkozóan a felügyelőségnek, ill. a tevékenység folytatójának a rendelet 10-14. §-aiban foglalt előírásokat figyelembe kell vennie.

A 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet 4. számú melléklete értelmében, a földre fektetett vízvezetékek védősáv határa a vízvezetékek felett a föld felszínéig, alatta 1 méter mélységig, kétoldalt 2-2 méter távolságig terjed.

A talaj és a vizek minőségét befolyásoló külső tényezők a vízellátás, a szennyvízelhelyezés, a trágyakezelés és a csapadékvíz-elvezetés, melyekről részletesen a közműveket bemutató fejezetben szólunk.

3.1.1.5. Természet- és tájvédelem

A település táji környezetét a földrajzi adottságok, illetve az azon kialakult tájhasználat, mezőgazdasági kultúrák határozzák meg. Ócsény közigazgatási határán belül számos védett természeti terület található, mely területek többsége a nemzetközi ökológiai hálózat részét is képezik.

Érzékeny természeti területek

Természeti területként kezelendők a természetes és természetközeli állapotú gyepek, erdők, nádas területek, amelyeken bármiféle változtatási szándékot a természetvédelmi hatósággal egyeztetni kell.

Az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet 1. számú melléklete alapján **Ócsény község közigazgatási területén nincsenek érzékeny természeti területek.**

Natura 2000 területek

Ócsény közigazgatási területén országos jelentőségű védett természeti értékek találhatók, melyek a *Natura 2000* hálózat részét képezik. Az európai direktívához való csatlakozás jelentette élőhely- és madárvédelmi irányelv értelmében *Natura 2000* területként kijelölésre kerültek bizonyos részek a veszélyeztetett fajok, különösen a vonuló madarak populációinak és azok élőhelyeinek megóvására. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén található kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek és a különleges madárvédelmi területek (HUDD 10003 és HUDD 20032) a **Gemenci erdő** részét képezik. A *Natura 2000* területekről az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet rendelkezik. A érintett földrészletek részletes felsorolását az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 45/2006. (XII. 8.) KvVM rendelet tartalmazza.

A különleges madárvédelmi és a jóváhagyott *Natura 2000* területeket a MePAR-ban tematikus fedvényként fel kell tüntetni. A MePAR-ban feltüntetett *Natura 2000* területeket az ingatlan-nyilvántartásban le kell határolni. Az ingatlan-nyilvántartási lehatárolás a teljes és részterülettel érintett földrészletek helyrajzi számainak beazonosítását, valamint a részterülettel érintett ingatlanok esetében az érintettséget ábrázoló vázrajz elkészítését jelenti.

A jelenlegi rendezési tervmódosítás *Natura 2000* területeket közvetlenül nem érint, azonban megjegyezzük, hogy a település területén számos olyan *Natura 2000* terület található, ahol szántóföldi gazdálkodással foglalkoznak. Ezek a területek nem látjuk indokoltnak a természetvédelmi védeltséget, hiszen ott különleges élőhelyek és fajok nem találhatók. Javasoljuk ezen területek felülvizsgálatát és a *Natura 2000* hálózathoz való kivételüket.

Ramsari területek

A Ramsari területek a nemzetközi jelentőségű vizes területekről, különösen, mint a vízmadarak tartózkodási helyéről szóló szerződés alapján megállapított területeket foglalja magába. Ramsari területek a Gemenci erdő vízparti területein végig megtalálhatók.

Országos jelentőségű védett területek (Ex lege védett területek)

Az 1996. évi LIII. törvény értelmében annak erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Természeti területet és más védelemre érdemes földterületet országos jelentőségű terület esetén a miniszter, helyi jelentőségű terület esetén a települési önkormányzat rendeletben nyilváníthat védetté. Ócsény területén nincs ex lege védett terület.

Ócsény község közigazgatási területén a Duna –Dráva Nemzeti Park részeként országos szintű természetvédelmi oltalom alatt álló területek találhatók.

Gemenc

Duna-Dráva Nemzeti Park tájegységei közül Gemenc az egyik legnagyobb és az élővilág sokszínűségét tekintve az egyik legváltozatosabb. A Duna utolsó, nagy természetes árterei közé tartozik. A múlt századi vízrendezések ellenére ma is a 35 km hosszan a Duna mentén húzódó, mintegy 180 km² területű Gemenc Európa egyik legnagyobb összefüggő ártere. Először 1977-ben került védelem alá Gemenci Tájvédelmi Körzet néven, majd része lett az 1996-ban létesült Duna-Dráva Nemzeti Parknak. Gemenc egyedülálló értékét a Duna vízjárása szerint változó kisebb-nagyobb holtágak, belső tavak, időszakos vízállások és az azokat övező ártéri ligeterdők rendszere adja. A vizes élőhelyeken számos védett kétlábú, hüllő- és madárfaj él. Az ártér 80 %-t borító erdőkben gazdag vadállomány található.

Növényvilág

Jelenleg a Gemenc területén található erdők többsége már az ember által létrehozott, mesterséges erdő, őshonos fafajú, természetszerű állományok élővilága leginkább a területen hajdan előforduló természetes erdőtársulásokkal jellemezhető. A területen előforduló fontosabb erdőtársulások a következők:

- Fehér fűz- fekete nyár ligetek

Jellemző fafaj a fehérfűz (*Salix alba*) és a fekete nyár (*Populus nigra*). Itt gyakran előfordul a védett nyári tőzike (*Leucojum aestivum*). Jellemző az öreg fűzfákon a sárga gévagomba (*Grifolia sulphurea*).

- Fehér nyár ligetek

Jellemző állományt adó fafaj a fehér nyár (*Populus alba*). Jellemző elegyfaj a vénic szil (*Ulmus laevis*), a magas kőris (*Fraxius angustifolia* ssp. *Pannonica*) és a kocsányos tölgy (*Quercus robur*). A társulásra jellemző cserjefajok a hamvas szeder (*Rubus caesius*), a veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*) és a védett fekete galagonya (*Crataegus nigra*). Védett növény a ligeti szőlő (*Vitis sylvestris*) is.

- Tölgy-kőris – szil ligeterdők

Jellemző állományt adó fafaj a kocsányos tölgy (*Quercus robur*), a magas kőris (*Fraxius angustifolia* ssp. *Pannonica*), és a vénic szil (*Ulmus laevis*). Jellemző elegyfaj a fehér nyár (*Populus alba*) és a fekete nyár (*Populus nigra*). Gyakori a mezei juhar (*Acer campestre*) és a mezei szil (*Ulmus minor*) és helyenként a tatárjuhar (*Acer tataricum*) is megtalálható. Jellemző cserjék az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), a veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*) és a mogoró (*Corylus avellana*). Védett növények a Duna-völgyi csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), a borostás sás (*Carex strigosa*), a fürtös gyűszűvirág (*Carpesium abrotanoides*), a kétlevelű sarkvirág (*platanthera bifolia*) és a fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*).

- Kulturerdők

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDÓSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Nagy területet foglalnak el a nem őshonos fafajú erdők. Legnagyobb arányban nemes nyár található. Kisebb arányban amerikai kőris (*Fraxius pennsylvanica*), fekete dió (*Juglans nigra*), akác (*Robina pseudoacacia*), és a zöld juhar (*Acer negundo*) fordul elő.

- Fás legelők, rétek

Gemenc területén lévő ártéri réteken, füves töltés oldalakon a következő védett növények találhatóak: réti iszalag (*Clematis integrifolia*), kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), szibériai nőszirom (*Iris sibirica*).

- Vizes élőhelyek védett növényei

A víz felszínén úszó növények: rucaöröm (*Salvinia natans*), fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*), sulyom (*Trapa natans*), tündérfátyol (*Nymphoides peltata*), és a mételyfű (*Marsilea quadrifolia*). A vízpartok mentén előfordul a védett kálmos (*Acorus calamus*).

Állatvilág

Gemenc gazdag állatvilágának létfeltételeit egyfelől a természetszerű ártéri erdők, másfelől a rendszeres áradások, illetve az azután visszamaradó, táplálékban bővelkedő kisebb-nagyobb vízállások biztosítják. Gemenc területén előforduló legfontosabb védett állatfajok a következők: kecskebéka (*Rana esculenta*), vörös hasú unka (*Bombina bombina*), barna varangy (*Bufo bufo*), tarajos gőte és a pettyes gőte (*Triturus cristatus*, *T. vulgaris*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vízisikló (*Natrix natrix*), kockás sikló (*Natrix tessellata*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), barna kánya (*Milvus migrans*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), szürke gém (*Ardea cinerea*), fekete harkály (*Drycopos martius*), jégmadár (*Alcedo atthis*), tavi denevér (*Myotis dasycneme*), vízi denevér (*Myotis daubentoni*), vidra (*Lutra lutra*), európai hód (*Castor fiber*), vadmacska (*Felis silvestris*), nyuszt (*Martes martes*).

Gemenc területén gyakoriak a nagyvadak, gímszarvas, vaddisznó, ezért hazánk mindmáig egyik legfontosabb vadászterülete.

Az ökológiai hálózat ökológiai folyosói

Az ökológiai hálózat folytonos és megszakított területei, a természetes és természetközeli területeket összekötő, biológiai kapcsolatot biztosító sávok, mozaik láncolata. Az országos ökológiai hálózat részét képezik a Gemenci erdő területei és a településen áthaladó vízfolyások.

Tájhasználati konfliktusok

A tájpotenciál adottságainak társadalmi célú érvényesítése során olyan tevékenységek nyilvánulhatnak meg, melyek az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérően a táj ökológiai, ökonómiai és tájképi értékeit rontják. Egyes tájhasználatok jellegükből adódóan elkerülhetetlenül kedvezőtlen hatásúak a szomszédos tájhasználatokra, jóllehet létüket a társadalmi-gazdasági érdekek indokolják.

Folyamatosan változó környezetünkben, a tájban mindenféle beavatkozás – vagy annak hiánya – hosszú időre, vagy akár maradandóan befolyásolja életünk minőségét. A fejlesztési döntéseket hozók felelőssége az egyre növekvő antropogén hatások, környezeti ártalmak, urbánus tényezők miatt mindjobban növekszik.

Adott táj, tájegység tájrészlet jellege a területhasználati módok gyakoriságától függ. Például az intenzíven hasznosított agrártérség éppen annyira egyhangú, azaz önmagában ugyanolyan egynemű, mint egy összefüggő erdőrengeteg. Bármely területhasználati mód tehát belülről nézve ugyanolyan egyforma.

Az emberi tevékenység hatására keletkező új elemek és a tájban megjelenő folyamatok kedvezőtlen hatást egyrészt közvetlenül az egyes tájalkotó elemekre fejthetnek ki, másrészt közvetve csökkenthetik a táj ökológiai, ökonómiai és esztétikai teljesítőképességét. Egyes folyamatok illetve elemek kizárólag káros hatást gyakorolnak, mások csak bizonyos szemszögből nézve hátrányosak, s hatásuk nem korlátozódik csak a negatívumokra, ezért a „tájromboló” kifejezést nem is igazán használhatjuk rájuk. Az alábbiakban a tájelemek, a tájszerkezet és a tájpotenciál szempontjából kedvezőtlen momentumokat soroljuk fel:

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

- Beiszapolódott, nem megfelelően karbantartott árkok
- Hiányos növényzetű utcák
- Az út menti fásítás hiánya
- Megszűnt gazdasági majorok elhagyott, gondozatlan épületei
- Bezárt, de még nem rekultivált hulladéklerakók

Őcsény zöldfelületi rendszere

A településképet meghatározó elem az utcákat kísérő árok menti zöldsáv, a közintézmények kertjei, a temetők, a sportpálya és a magánkertek. A településkép javítása érdekében javasolt a településre vezető utak fásítása, a zöldterületek fásítása és parkosítása, a településközpont kertészeti kialakítása.

A település közparkkal nem rendelkezik. A település közkertjei a református templom körüli kert, a Szekszárd- Bátai főcsatorna belterületi szakasza mentén lévő zöldsáv és az Árpád soron kialakított erdészeti módszerrel fásított terület.

Őcsény jelentős zöldfelülettel rendelkező intézményei az általános iskola, az óvoda, a református és katolikus temető, illetve a sportpálya.

3.1.2. A környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása

3.1.2.1. Levegőtisztaság- védelem

A tiszta, egészséges levegő biztosítása alapvető emberi szükséglet. A levegő tisztaságának védelmét a többször módosított 21/2001. (II.14.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) szabályozza részletesen, melynek 4. §-a alapján a levegővédelmi követelményeket a területfejlesztési, terület- és településrendezési tervek kidolgozása során, valamint az önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban is- a külön jogszabályokban foglaltak szerint - érvényesíteni kell.

A Rendelet 23. §-a sorolja fel a levegővédelmi ügyekben eljáró hatóságokat, mely szerint a települési önkormányzat jegyzője ellenőrzi a háztartási tüzelőberendezések légszennyező forrásaira, valamint a 140 kW névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezések forrásaira megállapított levegővédelmi követelmények betartását.

Az oktatási, egészségügyi és szociális intézmények azon 500 kW névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezései forrásaival – amelyeket gazdasági tevékenység keretében üzemeltetnek – az első fokú környezetvédelmi hatósági jogkört a környezetvédelmi felügyelőség gyakorolja.

Egyéb légszennyező pont- és diffúz forrásokkal kapcsolatos első fokú környezetvédelmi hatósági jogkört a környezetvédelmi felügyelőség gyakorolja.

Klimatikus viszonyok

A vizsgálati terület mérsékelten meleg - mérsékelten száraz, de már közel fekszik a meleg éghajlatú területekhez. Csapadékosság szempontjából a vizsgált település a mérsékelten száraz és száraz zónák határán található.

Az évi napfénytartam 2050 és 2060 óra között van, ebből a nyári évnegyedben 820-830 óra, a téliben kb. 210 óra napsütés jut a tájra.

Az évi középhőmérséklet 10,5 oC, de D-en ennél magasabb, 10,6-10,7 oC. A vegetációs időszaki átlag 17,2-17,3 oC. 194 napon keresztül, ápr. 10 és okt. 21 között a napi középhőmérséklet meghaladja a 10oC-t. A fagymentes időszak 204-209 napig tart, az utolsó tavaszi fagy ápr. 3. és 5. között, az első őszi okt. 25 és 30 között valószínű. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 33,3-33,7 oC, a magasabb értékek a D-i részen fordulnak elő. Az évi abszolút minimumok sokévi átlaga É-on -15,5oC, D-en -16,0 és -16,5 oC közötti.

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Az évi csapadékösszeg az É-i részeken 600 mm, másutt 620-650 mm, a vegetációs időszaki átlag É-on 320-340 mm, máshol 360-380 mm. A hótakarós napok átlagos száma 33-35 nap, az átlagos maximális hóvastagság 23-25 cm.

Az ariditási index kistáj É-i részén 1,17, a vizsgálati terület téréségében 1,08-1,14.

Leggyakoribb szélirány az ÉNy-i, második helyen pedig a D-i áll. Az átlagos szélesség 2,5 m/s körüli.

A légszennyezettség határértékei:

A környezeti levegőben található kiemelt jelentőségű légszennyező anyagokra vonatkozó egészségügyi határértékeket a 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet 1.1. számú melléklet A./ pontja szabályozza.

A légszennyezettség ökológiai határértékeit és a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek típusait a rendelet 2. sz. melléklete tartalmazza, mely szerint a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek:

- erdők, kivéve az elsődleges rendeltetésük szerint védelmi célokat szolgáló erdők közül a városok, községek, a lakótelep és más települést védő településvédelmi erdők, valamint az új létesítmények védelmi övezetében létrehozott erdősávok,
- történelmi borvidékek szőlőterületei,
- természetvédelem alá vont területek (nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, természetvédelmi területek),
- mező-, kert- és erdőgazdasági kutató és kísérleti területek,
- arborétumok, botanikus kertek, génbankok területei.

A község területén és környezetében számos terület tartozik a Natura 2000 hálózatba, illetve jelentős méretű azoknak a területeknek az aránya, melyek a Gemenci erdő részeként ökológiailag sérülékeny területeknek minősülnek.

A helyhez kötött légszennyező pontforrásokra vonatkozó általános technológiai kibocsátási határértékeket a 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet 5. sz. melléklete, az eljárás-specifikus technológiai kibocsátási határértékeket és egyéb előírásokat a 6. sz. melléklete tartalmazza.

A levegő minőségét a fűtések, a mezőgazdasági, ipari és szolgáltató létesítmények és a közlekedés emissziói határozzák meg.

Egyedi fűtések

A fűtésből származó emissziókat a légszennyező anyagok közül a kén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-oxidok, a szilárd és a korom emisszió jellemzi.

A hagyományos tüzelőberendezéssel végzett háztartási tüzelés jelentékeny légszennyező hatásának fő oka a nem tökéletes égés, mivel az egységnyi tüzelőanyag mennyisége a tökéletlen égés következtében lényegesen több szén-monoxid- és koromkibocsátást okoz, mint ha azt jól szabályozható, korszerű nagyüzemi kazánokkal végeznék.

A tüzelési technológiáknál a **szén** használata során keletkezik a legtöbb fajta és legnagyobb mennyiségű szennyezőanyag. Kedvezőbb hatás érhető el az **olajtüzelés** alkalmazásával, mivel az olaj kéntartalma, így kén-dioxid kibocsátása kisebb. A koromkibocsátás mellett a magasabb égési hőmérséklet következtében azonban megjelenik a nitrogén-oxid kibocsátás.

A **fatüzelés** viszonylag alacsony hőmérsékletű égéssel történik, így nitrogén-oxid kibocsátást nem eredményez. Mivel a fa nem tartalmaz ként, elmarad a kén-dioxid kibocsátás is. Ezzel szemben jelentős a szilárd nem toxikus légszennyezőanyag (pernye) kibocsátás.

A jó szabályozási lehetőség következtében a **gáztüzelés** viszonylag kis mértékű szén-monoxid kibocsátást eredményez. Mivel a gáz kéntartalma jelentéktelen, kén-dioxid alig keletkezik. A magas

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

égési hőmérséklet miatt nitrogén-oxid kibocsátással kell számolni, de szilárd szennyeződés gyakorlatilag nem keletkezik.

Így tehát, a fatüzelés mellett a gáztüzelés okozza a legkisebb környezetszennyezést.

A település légszennyezettségi állapotáról mérési adatok nem állnak rendelkezésre, azonban a közeli Szekszárd város tagja az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatnak. A manuális mérőállomáson rögzített 2007. évi adatok alapján a terület légszennyezettségi indexe a NO₂ tekintetében jó (2), SO₂ tekintetében kiváló (1), és az ülepedő porokra nézve is jó (1). A környezeti adottságok alapján joggal feltételezhető, hogy a légszennyezettség Ócsény község közigazgatási területén a 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet szerinti egészségügyi és ökológiai határértékeket nem haladja meg.

A gázhálózatot a település teljes területén kiépítették, melyhez a lakosságnak nagy része már csatlakozott. Ezek alapján valószínűsíthetjük, hogy a tüzelésből eredő légszennyezés nem jelent káros hatást a környezetre.

A tervezett fejlesztési területeken a gázhálózatra való csatlakozás lehetősége fennáll, melynek igénybe vételét a beruházások során szorgalmazni kell.

Ipar, mezőgazdaság

Ócsény községben jelentős ipari jellegű vállalkozás nincs, a településfejlesztési koncepció azonban előirányozza új ipari és egyéb gazdasági jellegű létesítmények elhelyezésére lehetőséget adó helyek kijelölését, így ilyen területek kialakítása a jelenleg készülő rendezési terv céljai között is szerepel.

A településen meghatározó a mezőgazdasági jellegű vállalkozások száma. Állattenyésztéssel foglalkozó cég nincs, viszont vannak állattenyésztésre alkalmas kihasználatlan épületek a Tsz major területén.

Növénytermesztéssel foglalkozó cégek a településen:

- Goldkern Kft.- gabonaipari nagykereskedés
- Ócsény-Mag Kft.- terményszárítás, tárolás
- Sárbáta Farm Kft - mezőgazdasági szolgáltató

A mezőgazdasági üzemek, terményszárítók és tisztítók esetében többnyire porszennyezéssel kell számolni. Az üzemekre vonatkozóan a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 14/2001. (II.14.) Köm-EüM-FVM együttes rendelet előírásainak betartását kell megkövetelni.

Új üzemek létesítésénél a tevékenységek jellegétől és volumenétől függő védelmi övezetek nagyságát a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet 2. számú melléklete tartalmazza. A rendezési terv módosításával új gazdasági célú (Gksz) övezetek kerülnek kijelölésre, ahol az új tevékenységek engedélyezésekor már a tervezés során tekintettel kell lenni a levegővédelmi védőterületekre, melyek nagysága a rendelet szerinti jelentős levegőterhelést okozó vagy bűzös tevékenység esetén 500-1000 méter, közepes mértékben levegőterhelést okozó tevékenység esetén 300-600 méter, míg csekély mértékben levegőterhelést okozó tevékenység esetén pedig 50-100 méter kell, hogy legyen. A kijelölt védőterületeken belül nem lehet lakóépület, üdülőépület, oktatási, egészségügyi, szociális és igazgatási célú épület.

Közlekedés

A közlekedési emissziókat a szén-monoxid, nitrogén-oxidok, korom és kén-dioxid szennyezőanyagok jellemzik. A község az 56. sz. II. rendű főút felől az **5113. sz. összekötőútról**, közelíthető meg, melynek átkelési szakasza Ócsény belső úthálózatának gerincét adja. Az **5114. sz. Ócsény-Szőlőhegyi összekötőút korábban** Ócsény központjában, a Hősök terénél csatlakozott az 5113. sz. összekötőúthoz, azonban elkészült az út elkerülő szakasza. Az 5114. sz. összekötőút Ócsény végénél, az 5113. sz. összekötő útra való rákötés előtt új nyomvonalra kerül kb. 1400 m hosszon. Az új nyomvonal a szűk lakóutcákon vezetett korábbi nyomvonalat kiváltja, és Ócsény községet délről elkerüli, így az út forgalmából származó emissziók a jövőben nem terhelik a községet.

Őcsény közigazgatási területén É-D irányban halad át az **M6 autópálya Szekszárd – Bóly közötti I. szakasza**. Az autópálya megépítésével kapcsolatban készült hatástanulmányban megállapítást nyert, hogy az épülő M6 autópálya levegőtisztaság-védelmi szempontból határérték feletti terhelést nem fog okozni. A pálya mellett kijelölt védelmi övezet szélessége a tengelytől mért 50-50 m.

A tervezett beruházások megvalósulása esetén összességében az érintett utak, utcák forgalmának kismértékű növekedése várható, de a közlekedés okozta légszennyező hatás következtében a település levegőminőségi állapota feltehetően nem fog romlani.

3.1.2.2. Hulladékkezelés

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény szerint hulladéknak minősül bármely, a törvény 1. számú melléklete szerinti kategóriák valamelyikébe tartozó tárgy vagy anyag, amelytől birtokosa megválnak, megválni szándékozik, vagy megválni köteles. Minden tevékenységet úgy kell megtervezni és végezni, hogy az biztosítsa a hulladékképződés megelőzését, a keletkező hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentését, a hulladék hasznosítását, környezetkímélő ártalmatlanítását.

A törvény külön szabályokat tartalmaz a települési szilárd és folyékony hulladékokra, valamint a veszélyes hulladékokra vonatkozóan. A települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeit a 213/2001. (IX. 14.) Korm. rendelet szabályozza.

Települési szilárd hulladék

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. tv. szerint a települési önkormányzatok feladata az ingatlan tulajdonosoknál keletkező települési hulladékok kezelésére vonatkozó hulladékkezelési közszolgáltatás szervezése és fenntartása.

A települési hulladékok összetétele rendkívül inhomogén, nagy szervesanyag tartalmú háztartási hulladék mellett tartalmazhat még vegyes kerti és veszélyes hulladékot (lejárta szavatosságú gyógyszer, használt elem stb.) is, ezért elhelyezését rendkívüli gondossággal kell megoldani.

Őcsény községnek van helyi hulladékgazdálkodási rendelete (8/2004. (IV.9.) ÖR. rendelet), mely meghatározza a települési hulladékgazdálkodás rendjét. A település helyi hulladékgazdálkodási tervét a Szekszárd és környéke közös helyi hulladékgazdálkodási tervről szóló 9/2004. (IX.18) számú rendelet tartalmazza.

Jelenleg a településen keletkezett kommunális hulladék gyűjtése és elszállítása szervezett formában történik. A község települési szilárd hulladékát az Alisca Terra Kft. szállítja el Paksra illetve Somba. Hulladékszállítás hetente egy alkalommal történik, évente kétszer pedig külön meghirdetett akció keretében lomtalanítást is végeznek. A településen a szelektív hulladékgyűjtés rendszerét megvalósították.

A tervezett fejlesztések (lakóterület-bővítés, gazdasági létesítmények kialakítása) várhatóan a kommunális szilárd hulladék mennyiségének növekedésével fognak járni, de azok szervezett elszállítása a közszolgáltatás keretében megoldható lesz.

A község csatlakozott a 204 településből álló, Dél-Balatoni és Sió-völgyi Hulladékgazdálkodási rendszerhez. A rendszer lényege a térségen belül a szelektív hulladékgyűjtés és a magas színvonalú hulladékkezelés megvalósítása. A projekt során 3 regionális lerakó és válogató központ (Cikó, Som, Ordacsehi) 8 komposztáló üzem, 4 hulladékátrakó és 18 hulladékudvar létesül.

A település keleti részén, a külterületi 0286/1 hrsz-ú ingatlanon található a község bezárt hulladéklerakója. A lerakó telep rekultivációja folyamatban van. A rekultiváció, a lerakó szabályszerű végleges lezárása a tervek szerint a Dél-Balatoni és Sió-völgyi Hulladékgazdálkodási Konzorcium keretei között valósul majd meg.

A község területén, a település északi határában található a Keselyűsi út mellett fekvő szekszárdi hulladéklerakó (közel 9 ha területű a 0205/2. hrsz-ú földrészleten), melyet 2009. július 15-én zártak be.

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Termelési hulladék

Termelési hulladék a gazdálkodó szervezetek termelő és szolgáltató tevékenységéből származik. A településen olyan jellegű tevékenységet nem folytatnak, amelyből jelentős mennyiségű termelési hulladék keletkezne, így azok részben a kommunális hulladékkal együtt a közszolgáltató által kerülnek elszállításra (csomagoló anyagok, inert hulladékok).

A településrendezési terv jelenlegi módosításának része új gazdasági-kereskedelmi övezetek kialakítása. A tervezett fejlesztések eredményeképp a jelenleginél nagyobb mennyiségű termelési hulladék keletkezése várható, melynek telephelyen belüli gyűjtéséről, nyilvántartásáról, és elszállíttatásáról a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 164/2003. (X. 18.) Korm. rendelet előírásait betartva a telephelyek üzemeltetőjének kell gondoskodni.

A hulladékok egyik speciális fajtája az állattenyésztés során keletkező állati tetem. Az állategészségügyről szóló 2005. évi CLXXVI törvény szerint az állati eredetű melléktermék, így különösen az elhullott állat tetemének elszállításáról, ártalmatlanná tételéről külön jogszabályban előírt módon az állattartó (tulajdonos), illetőleg, ha a tulajdonos ismeretlen, akkor az állati hulladék helye szerint illetékes települési önkormányzat köteles gondoskodni.

A településen állattartó telep jelenleg nem működik, új állattartó létesítmények kialakítására pedig nincs igény. Így állati tetem számottevő mennyiségben nem keletkezhet. Őcsény Község Önkormányzat képviselő-testületének 6/2004. (IV.8.) számú rendelete tartalmazza az állattartás helyi szabályait, mely részletesen szabályozza az egyes építési övezetekben tartható állatok létszámát és módját.

Az állati tetemek kezelésének módját és lehetőségét a 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet előírásai határozzák meg.

A településen döggút nincs.

A Szekszárd-Tolnai kistérség 7 db állati hulladékgyűjtő-átmeneti tároló építését tervezi, ezek közül az őcsényi tárolóba kerülnek átmeneti elhelyezésre a Decsen, Sárpilisen, Szálkán, Alsónánán és Várdombon keletkező állati hulladékok is.

Veszélyes hulladék

A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos tevékenységeket a 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet szabályozza, mely többek között leírja, hogy az a gazdálkodó szervezet köteles gondoskodni a veszélyes hulladék környezetszennyezést nem okozó kezeléséről és ártalmatlanításáról, ahol az keletkezik.

A település területén a környezet állapotának védelmében jelentős mennyiségű termelési- és veszélyes hulladékkal járó tevékenységeket nem célszerű engedélyezni. Természetesen csekély mennyiségű és jól kezelhető veszélyes hulladék keletkezését okozó tevékenység folytatását nem szabad kizárni, de a hulladékok kezelését szigorúan felügyelni kell.

A termelőknél keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékokat csak hatósági engedéllyel rendelkező szakcég szállíthatja el.

3.1.2.3. Zaj elleni védelem

A tervezés során alapvető feladat a lakosság megfelelő környezeti komfortérzetének biztosítása érdekében a zajhelyzet vizsgálata. Az akusztikai vizsgálat során a beépített környezet zajhelyzetét értékeltük, valamint a tervezési terület beépítési lehetőségének környezetvédelmi megalapozását végeztük el. Ennek során értékelésre került a zajt kibocsátó létesítmények hatása a települési környezetre.

Annak érdekében, hogy a tervezési területen építendő létesítmények a környezetükben élő lakosságot a legkisebb mértékben zavarják, illetve a jogszabályban meghatározott előírásoknak megfeleljenek, a Rendezési Terv készítése során vizsgálni kell a kialakítandó zajforrások környezetre gyakorolt hatását, valamint a környezet domináns zajforrásainak kölcsönhatását.

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

A helyi zaj- és rezgésvédelmi szabályokat az önkormányzat állapíthatja meg. Őcsény községnek jelenleg helyi zajvédelmi rendelete nincs, a települési környezet védelméről szóló 9/2004. (IV.9.) ÖK rendelet azonban tartalmaz a település területére érvényes zajvédelmi követelményeket.

A közlekedés hatása

Őcsény települést a közúti, a vasúti és a légi közlekedés okozta zaj hatása egyaránt érinti. A vízi közlekedésnek nincs szerepe a község életében.

Az utak zajterhelésének nagyságát az alábbi tényezők befolyásolják:

- A forgalom nagysága, összetétele, sebessége, valamint a forgalomáramlás változásai (konvoj, gyorsítás, fékezés).
- Az észlelési pont és a zajforrás távolsága, magassági viszonyok, valamint a közbenső terepviszonyok, beépítés.
- Az út meredeksége, szabályozási szélessége, a burkolat típusa.
- A talaj, a felszín akusztikai tulajdonságai.
- A járműpark műszaki állapota.
- Légköri viszonyok (hőmérséklet, szél stb.)

Közúti közlekedés

A településen áthaladó utak a következők:

- **5113. sz.** Szekszárd-Decs-Várdombi **összekötőút**, mely Őcsény belső úthálózatának gerincét adja
- **51371. sz.** Őcsényi **VÁV út**, melyről a vasútállomás közelíthető meg
- **Az 5114. sz.** Őcsény-Szőlőhegyi **összekötőút** eddig Őcsény központjában, a Hősök terénél csatlakozott az 5113. sz. Szekszárd-Decs-Várdombi összekötőúthoz, azonban a közelmúltban elkészült az út elkerülő szakasza. Így az 5114. sz. út forgalmának zaja már nem terheli a községet.

Az ÚT 2-1.302. számú útügyi műszaki előírás alapján kiszámítottuk a településen áthaladó utakon fellépő közúti közlekedés által okozott környezeti zajterhelést 7,5 m-es referencia távolságon. Tájékoztató jelleggel meghatároztuk az 5114. számú út környezeti zajterhelését is.

Az egyes utak 2007. évi forgalmi adatai „Az országos közutak keresztmetszeti forgalma” c. kiadvány szerint:

Út neve és száma	Járműkategória		
	I.	II.	III.
5113. sz. összekötőút	1595 j/nap	134 j/nap	44 j/nap
5114. sz. összekötőút	312 j/nap	25 j/nap	3 j/nap
51371. sz. VÁV út	427 j/nap	36 j/nap	12 j/nap

Az egyenértékű A-hangnyomásszint értéke (egyenletesen áramló forgalom esetén):

	$L_{Aeq}(d=7,5\text{ m})$ nappal [dB]	$L_{Aeq}(d=7,5\text{ m})$ éjjel [dB]
5113. sz. összekötőút	61,5	54,5
5114. sz. összekötőút	54,1	47,1
51371. sz. VÁV út	55,8	48,8

$v_I, v_{II}, v_{III} = 50\text{ km/h}$

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

A környezeti zaj- és rezgésvédelmi határértékeket a 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet tartalmazza, melynek 3. sz. melléklete rögzíti a **közlekedésből származó zaj** új tervezésű és megváltozott terület-felhasználási területeken megengedett egyenértékű A-hangnyomásszintjeit.

gyűjtőút; összekötőút; bekötőút; mentén:

Területi funkció	Megengedett egyenértékű A-hangnyomásszint (LAeq, dB)	
	nappal (6-22h)	éjjel (22-6h)
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias telepszerű beépítésű)	60	50

A zajkibocsátás és a zajterhelési határérték összehasonlítása alapján megállapíthatjuk tehát, hogy **az 5113. sz. összekötőút** középvonalától 7,5 m referencia-távolságra a közlekedés okozta zajterhelés nappal és éjszaka is **kismértékben meghaladja** a lakóterület funkciójú területekre vonatkozó határértékeket. **Az 5114. sz. összekötőút és az 51371. számú VÁV út esetén a zajvédelmi határértékek teljesülnek.**

A 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. számú mellékletében foglalt határértékeknek

- új tervezésű vagy megváltozott terület-felhasználású területeken a meglévő közlekedési zajforrástól származó zajterhelésre is,
- új közlekedési zajforrás létesítése esetén pedig a meglévő védendő területen is teljesülniük kell.

A rendezési terv részét képezi az az elképzelés, mely szerint a VÁV úttól É-ra, az **5113. sz. út mellett lakóterületet** alakítanak ki. A lakóterület határa az 5113. sz. út középvonalától 25-26 m-re kezdődne, továbbá az út és a lakóházak közötti részen zöldsáv kialakítását tervezik. Ezen feltételek mellett az új tervezésű **lakóterület kialakításának zajvédelmi akadálya nincs**, mivel a közúti zajterhelés ebben a távolságban már határérték alatt marad (nappal 55,0 dB, éjjel 48,0 dB zajterhelés várható az út középvonalától 25 m-es távolságban).

Őcsény közigazgatási külterületén É-D irányban halad át az **M6 autópálya Szekszárd – Bóly közötti I. szakasza**. Az M6 autópálya e szakaszának engedélyezési tervei elkészültek, melyek alapján az útépitési munkák megkezdődtek.

Az autópálya nyugati irányból kerül el Őcsény belterületét, nyomvonala 300-400 m-re halad a településtől, azonban egy rövid szakaszon 150 -180 m-re is megközelíti a lakott területet.

Az autópálya megépítésével kapcsolatban hatástanulmány készült, melyben részletesen megvizsgálták és elemezték az autópálya környezeti hatásait. A hatástanulmányban megállapítást nyert, hogy az épülő M6 autópálya zajvédelmi szempontból határérték feletti terhelést nem okoz, ezért eredetileg zajárnyékoló berendezések kiépítését nem tervezték.

Őcsény Község Önkormányzata azonban a 12/2005. sz. határozatában döntött arról, hogy az M6 autópálya községhez közeli szakasza mentén zajvédelmi célú fásítást végeznek (ezt a döntést a 96/2005. sz. határozatban megerősítették). Az érintett szántóterületek, melyeken véderdő kialakítását tervezik, a következők: 0173/15, 0173/18, 0173/21, 0173/24, 0173/27, 0190/1-7, 0190/22, 0190/24, 0190/26, 0190/28, 0190/30-34. A felsorolt területek véderdőbe sorolása, a zajvédelmi célú fásítás megvalósítása a közeli Lf besorolású lakóterületek védelme érdekében szükséges.

Vasúti közlekedés

Őcsény község területén halad át a 46. számú Sárbogárd-Bátaszék **vasútvonal**. A belterületen található vasútállomást L_f falusias lakóterület veszi körül, de Nyugatról védelmi célú erdő választja el a lakóházaktól.

A környezetvédelmi határértékek betarthatóságának vizsgálatához szükséges – az Őcsény településen áthaladó egyvágányú nem villamosított mellékvonal - évi vasúti forgalom adatait a Magyar

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Államvasutak Forgalmi Igazgatóság, Pécsi Forgalmi Területi Központja bocsátotta rendelkezésünkre, melyeket az alábbi táblázatban összesítettünk.

Vonatfajta		Vonatszám db	Sebesség km/h	Hossz m
Belföldi expressz (IP)	nappal	4	80	28
	éjjel	-	-	-
Belföldi gyors (Bgy)	nappal	6	80	100
	éjjel	1	80	100
Távolsági személy (TSz)	nappal	8	80	90
	éjjel	2	80	90
Helyi személy (HSz)	nappal	5	60	42
	éjjel	2	60	42
Tolató teher (Tt)	nappal	4	40	100
	éjjel	-	-	-

A fenti adatok segítségével az MSZ 07-2904-1990. számú „Vasúti közlekedési zaj számítása” című szabvány alapján közelítő számítással meghatároztuk a vasúti közlekedés által okozott környezeti zajterhelést, majd a 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet zajterhelési határértékei alapján vizsgáltuk azok betarthatóságát.

A települést érintő, egyenes vonalvezetésű vasútvonaltól 25 m távolságban - akadálytalan zajterjedést feltételezve - az egyes vonatfajták egyenértékű A-hangnyomásszintjét a

$$L_{Aeqi(25)} = L_{oi} + 10 \lg Q_i + 10 \lg \frac{l_i}{l_{oi}} + 20 \lg \frac{v_i}{v_{oi}} \quad \text{képlettel számítottuk.}$$

L_{oi} az *i*-edik fajtájú vonat vonatkoztatási egyenértékű A-hangnyomásszintje

Q_i az *i*-edik fajtájú vonat mértékadó forgalma

l_i az *i*-edik vonatfajta hossza

l_{oi} vonatkoztatási vonathossz

v_i az *i*-edik vonatfajta tényleges vonatsebessége

v_{oi} vonatkoztatási sebesség

Az egyes vonatfajták számított **egyenértékű A-hangnyomásszintjét** az alábbi táblázat tartalmazza:

Vonattípus	L _{Aeqi} (dB)	
	nappal	éjjel
Belföldi expressz	39,1	-
Belföldi gyors	46,1	38,1
Távolsági személy	46,9	41,0
Helyi személy	39,0	35,2
Tolató teher	38,5	-

A táblázat adatai alapján számított **eredő egyenértékű A-hangnyomásszint** értéke:

Nappal (06-22 óráig)   **50,5 dB(A)**

Éjjel (22-06 óráig)   **43,5 dB(A)**

A vasúti mellékvonaltól K-i irányban védendő létesítmények, lakóházak találhatóak. A 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. számú melléklet 2. pontja szerint a *lakóterület* (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű) területi funkcióknak megfelelő zajterhelési határérték

Nappal (06-22 óráig)   **60 dB(A)**

Éjjel (22-06 óráig)   **50 dB(A)**

A zajkibocsátás és a zajterhelési határérték összehasonlítása alapján a vasút középvezetéstől 25 m távolságra a közlekedés okozta zajterhelés sem nappal, sem éjszaka **nem haladja** meg a lakóterület

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

(kisvárosias, kertvárosias, falusias telepszerű beépítéssel) funkciójú területekre vonatkozó határértékeket.

A vasútvonal közvetlen környezetében védendő épületek, lakóházak kialakítását nem tervezik. A tervezett új Lf lakóterületek a vasút nyomvonalától 32 m távolságban lesznek, ahol a zajvédelmi határértékek teljesülni fognak.

Légi közlekedés

Őcsény község területén a 05 hrsz-ú ingatlanon található a település repülőtere. A repülőtér környékére vonatkozóan 2007-ben módosították a településrendezési tervét, melyhez zajvédelmi munkarész is készült. A Zajló Bt. által elkészített tanulmányban meghatározták, hogy a repülőtér környezetében mely távolságokon milyen közlekedésből származó zajterheléssel lehet számolni. Azt is megvizsgálták, hogy az OTEK szerint meghatározott területfelhasználási egységekre teljesülnek-e a zajterhelési határértékek. A tanulmány alapján az alábbi megállapításokat tehetjük:

- A repülőteret Kelet felől Má jelű mezőgazdasági terület határolja, ahol zajtól védendő létesítmények nincsenek.
- Déli irányban Decs közigazgatási határáig tart a repülőtér megközelítési területe, mely Kö-i közlekedési terület, védendő létesítményeket nem tartalmaz. Ez a terület a repülés lebonyolításához szükséges.
- Északra Gip-1 jelű gazdasági, ipari területek vannak, ahol 55-60 dB közötti zajterhelést okozhat a légi közlekedés.
- A repülőtértől nyugatra Lf falusias lakóterületek találhatók, felszállópályától északnyugatra, nyugatra lévő Kid jelű idegenforgalmi hasznosítású különleges területen ifjúsági tábor funkciójú hőszigetelt „erdélyi” faházak épültek. Ezek a területek az 50-55 dB közötti zajterhelési sávban helyezkednek el.

A környezeti zaj-és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. számú melléklete tartalmazza a közlekedéstől származó zaj terhelési határértékeit a védendő területeken. A repülőtértől származó zajra vonatkozóan az alábbi értékeknek kell teljesülniük.

Területi funkció	Megengedett egyenértékű A-hangnyomásszint (LAeq, dB)	
	nappal (6-22h)	éjjel (22-6h)
Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	50
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	65	55
Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	65	55
Gazdasági terület	65	55

A fentiek adatok szerint az érintett védendő területeken a légi közlekedésből származó zajterhelés nem haladja meg a határértékeket.

- A jelenlegi rendezési terv módosításának részét képezi a **repülőtér területén belül (05 hrsz), a terület ÉNy-i részén új sportpálya kialakítása**, illetve
- **a repülőtértől ÉNy-ra új falusias lakóterület kialakítása.**

A kijelölt területeken - a fenti táblázat szerinti - 65 dB nappal/55 dB éjjel - zajterhelési határértékek várhatóan teljesülni fognak.

Szórakoztató létesítmények

Őcsény községben zenés szórakozóhely nincs, és létesítését nem is tervezik.

Üzemi zajforrások hatása

A községben jelenleg jelentősebb zajkeltő üzemi létesítmények a terményszárítók. A rendezési terv módosítása következtében a településen kereskedelmi, szolgáltató övezetek kialakítása várható. Ezekben a területeken az üzemi létesítményektől származó zaj terhelési határértékeit zajtól védendő területeken a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM 1. számú melléklete tartalmazza.

A zajterhelési határértékek teljesüléséről az üzemeltetőnek minden üzemelési körülmény esetén gondoskodnia kell!

A környezeti zaj- és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló **284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet szerint a** tervezett üzemek környezeti zajt előidéző üzemi zajforrásaira vonatkozóan – a tevékenység megkezdése előtt – a környezeti zaj- és rezgésforrás üzemeltetője köteles

- a zajforrások hatásterületét méréssel vagy számítással meghatározni és
- szükség esetén a környezetvédelmi hatóságtól környezeti zajkibocsátási határérték megállapítását kérni, továbbá
- köteles a határérték betartásának feltételeit megteremteni.

A zajtól védendő területek és objektumok felsorolását szintén a **284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet tartalmazza.**

A településen jelentős zajjal járó tevékenységet nem célszerű engedélyezni, illetve az üzemek létesítésekor meg kell követelni - a lehetséges műszaki megoldások alkalmazásával – az egyes építési övezetekre vonatkozó határértékek betartását.

3.1.2.4. Közművek

Vízellátás

Őcsény saját vízművel rendelkezik, üzemeltetője a Szekszárdi Vízmű Kft. A vízellátás 2 db mélyfúrású kútról biztosított. A két vízműkút vize határérték felett tartalmaz vasat, mangánt és ammóniumot. A kutak trícium vizsgálata alapján mindkét kút nem védett felszín alatti vízkivételi műnek minősül.

Új vízbázis, valamint vízműkút létesítését tervezik Bogyiszló területén, amely elsősorban Szekszárd vízellátását biztosítaná. A vezeték a községtől északi irányban, 4 km-re tervezik elvezetni. A fejlesztési koncepció javaslatai között szerepel Őcsény község rákötése erre a vezetékre.

Abban az esetben, ha a fentebb leírt elképzelés nem kerül megvalósításra, a meglévő kutak megfelelő védelméről gondoskodni szükséges.

Szennyvízelhelyezés

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. tv. szerint a települési önkormányzatok feladata az ingatlantulajdonosoknál keletkező települési hulladékok, ezen belül a *települési folyékony hulladék* kezelésére hulladékkezelési közszolgáltatás szervezése és fenntartása. A közszolgáltatás kiterjed a települési folyékony hulladék ideiglenes tárolására szolgáló létesítmény kiürítésére, illetve annak elhelyezés céljából való elszállítására is.

A közszolgáltatás keretében a közszolgáltatónak az ingatlantulajdonostól, a gyűjtés helyéről a települési folyékony hulladékot az ingatlantulajdonos előzetes bejelentése alapján, az ideiglenes tárolásra szolgáló létesítmény kapacitásától függően kell elszállítania.

A település kiépített szennyvízcsatorna hálózattal rendelkezik, a biológiai szennyvíztisztító telep a községtől délre található, ahol Decs, Sárpilis, Várdomb településekről érkező szennyvizek is tisztításra

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

kerülnek. A csatornahálózatra való rákötés kb 50 %-os. A szennyvízvezeték hálózat a Szekszárdi Vízmű Kft. üzemeltetésében van.

Azokon a településrészekon, ahol nem csatlakoztak a szennyvízhálózatra, ott szigetelt tárolókban gyűjtik a folyékony kommunális hulladékot, melyet szippantással távolítanak el. Az önkormányzat vállalkozóval kötött szerződés alapján biztosítja a lakásokban keletkező szippantott szennyvíz elszállítását. A község szennyvíztisztító telepe a szippantott szennyvíz befogadására is alkalmas.

Ipari jellegű szennyvíz képződésével járó tevékenységet a községben nem folytatnak.

Csapadékvíz-elvezetés

A község területén a csapadékvíz elvezetése nem mindenhol megoldott. A Duna egykori ártéri síkján fekvő település magja egy magasabb, száraz területre épült, azonban a falu későbbi fejlődése során az alacsonyabban fekvő területek is beépítésre kerültek. A csapadékvíz elvezetés nyílt árkos rendszerű. Az árkok kiépítése több utca esetében nem történt meg. A csapadékvíz a Baksatói árok gyűjti össze és vezeti Bata felé. A rendezetlen és kiépítetlen csapadékvíz elvezető árkok miatt a belterület jelentős része (Újtelep falurész, Széchenyi u., repülőtér) belvizekkel fenyegetett terület.

A külterületi árkok állapota helyenként rossz, elhanyagolt.

Folyamatban van a település vízrendezési, vízvezetési anyagának készítése. Javasolt a Szekszárd-Bátai főcsatorna mederrendezése és lefolyási viszonyainak javítása. Az árvízvédelmi töltések kezelése, karbantartása szükséges, esetleges megerősítése javasolt.

A csapadékvíz rendezési terv alapján rendezni kell a belterületi csapadékvíz elvezető árkokat, valamint az egész belterületen kiépíteni azokat.

Villamos energia

A község elektromos-energia ellátását a Decs 20 kV-os vezeték biztosítja. Őcsénytől délre 2 db távműködtetett kapcsoló került beépítésre. A település meglévő létesítményeinek elektromos energia igénye a meglévő hálózatról biztosítható. A közvilágítás korszerű energiatakarékos lámpatestek beépítésével működik a településen.

Fűtési energiaellátás

A település belterületén a vezetékes földgázhálózat kiépült, a rákötések aránya 90%-os. Az ellátást a Decs község északi részén található gázfogadó állomás biztosítja.

A jövőben várható a településen a megújuló energia-források alkalmazásának elterjedése.

3.1.2.5. Demográfia

Őcsény népességszáma mintegy 2634 fő, mely az elmúlt évtizedekben jelentős ingadozást nem mutatott. Az 1970-es évektől számolhatunk a népességszám alakulásában a városkörnyéki agglomerációs jelenségek felmerülésével, ez időtől tehát a népesség-növekedés az alvóváros szerepkör megjelenésével hozható összefüggésbe. E szerepkör pedig várhatóan a jövőben is meghatározó lesz.

A népességcsökkenés részben a jobb munkalehetőségek miatti városokba áramlásból, részben az országosan tapasztalható kedvezőtlen demográfiai tendenciákból fakad.

A település népesség-megtartó erejének javítása önkormányzati feladat. A legfőbb népességmegtartó erő, ha a lakosság megélhetése, foglalkoztatottsága megfelelő szinten helyben biztosított.

A rendezési terv módosítása részben ennek az igénynek a kielégítésére törekszik. Új lakóterületek kialakításával a lakosságszám növekedése várható, a gazdasági területek kialakítása pedig munkahely-teremtési lehetőségeket kínál.

3.1.2.6. Gazdasági tevékenységek

Őcsény gazdasága jellemzően a mezőgazdaságra épül. A gazdálkodás kedvező feltételei adottak, tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági területek nagy része I. osztályú szántóterület. A tápanyagban gazdag talaj meszkedvelő melegigényes növények termesztésére alkalmas. A település jellemző szántóföldi növényei a búza, az őszi árpa és a kukorica, napraforgó.

Ezzel összhangban a településen igen nagy számban található olyan mezőgazdasági üzemeket, ahol terményszárítást, terménytisztítást, illetve tárolást végeznek.

A megyei átlagnál magasabb erdőterületek túlnyomó része a Gemenci erdő részeként a Duna-Dráva Nemzeti Parkhoz tartozik. Erdőgazdálkodást és vadgazdálkodást ezeken a területeken a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Rt Szekszárdi Erdészete folytat. Az erdészethez 9 település területén összesen 9 434 ha erdőterület tartozik.

A kitermelt fa feldolgozása elsősorban Pörbolyön történik, ahonnan a kész termékek jelentős része külföldre kerül.

A község területén ipari üzem nincs. A településrendezési terv módosítását érintő területeken részben ipari és kereskedelmi övezeteket fognak kialakítani, ahol ipari és egyéb gazdasági jellegű létesítmények elhelyezésére lesz lehetőség.

3.1.2.7. Idegenforgalom

A község területének jelentős része a Duna egykori árteréhez tartozik, amely gazdag természetes élőhelyekben. Jelentős méretű védett területei kedvező feltételeket adnak az ökoturizmus és a vízi turizmus számára. Az őshonos növényállományból álló ártéri erdő a természetjárók, túrázók számára kedvelt.

A település közigazgatási területén halad át a Gemenci erdőgazdaság által üzemeltetett Bárányfok – Pörboly vasútállomás között kiépített keskeny nyomtávú vasútvonal jelentős szakasza, ami elsősorban kiránduló forgalmat bonyolít le.

Az árvízvédelmi töltéseken keresztül halad az OTTrT által tervezett kerékpárút törzshálózat. A töltést jelenleg is használják a kerékpárosok és a horgászok. A Dunán jelentős a horgászat, a településen Horgász Egyesület működik, melynek 280 tagja van.

Az ártéri erdőterületeken (Gemenci vadászterület) található az ország egyik legjelentősebb gímszarvas állománya, amely alapjául szolgál a vadászati turizmusnak. A településhez tartozik a vadászház, amely vendéglátó, szálláshelyként működik.

Tolna megye egyetlen repülőtere a településen található. A repülőtér jelenleg sportrepülőtérként funkcionál, kereskedelmi repülőtérként történő hasznosítására a tervek elkészültek. A repülőtér kiszolgáló épületében hotel működik, konferenciák lebonyolítására alkalmas teremmel. A repülőtéren működik továbbá a Győrei Turizmus Fejlesztő Kht. üzemeltetésében kemping, erdei iskola, faházakban történő elhelyezéssel.

A település tájháza (Őcsény, Bocskai u. 8.) az idegenforgalmi látnivalók növelése mellett a helyi lakosság identitásának erősödését is szolgálja. A tájházban igény szerint bemutatókat is tartanak (sárközi kerekkalács, borkóstolás, viselet-bemutató).

A Sárköz, amelyhez a település is tartozik, a népművészet és népi építészet szempontjából a Dunántúl egyik legjellegzetesebb tájegysége. A tájegységen számos fesztivált, találkozót rendeznek, amelyek regionális szintűek (pl: Dunamenti Folklor Fesztivál-Decs, Népművészet napja, Sárközi lakodalom rendezvény, Őcsényi Repülőnap, Nemzetközi Hólégballon találkozó).

3.2. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg

Víz, csapadékvíz

Jelenlegi helyzet:

A település belterületén biztosított a vezetékes vízzel való ellátás, azonban a rendezési terv részét képező lakóterület-bővítés vízigényét csak az ivóvízhálózat bővítésével lehet megoldani.

A község területén a csapadékvíz elvezetés rendszere egységesen nyílt árkos megoldással került megépítésre, de vannak területek, ahol a csapadékvíz-elvezetés még nem megoldott. A külterületi árkok állapota elhanyagolt.

Javaslat:

Az elkészült közműjavaslat alapján a fejlesztési területek közüzemű vízellátását a meglévő hálózat bővítésével kell megoldani.

A felszíni vizek és a talaj terhelésének csökkentése, valamint a művi környezet állagának megóvása érdekében a csapadékcsatornák és nyílt árkok építését, rekonstrukcióját a település teljes területére kell előirányozni. A csapadékvíz-elvezetési rendszerre vonatkozóan rendezési tervet kell készíttetni.

Szennyvíz

Jelenlegi helyzet:

Őcsény szennyvízelvezető csatornahálózattal rendelkezik, a kiépítettség 100%, a rákötések aránya kb. 50%.

A szennyvizek gyűjtésére szolgáló aknák nem mindenhol vízzáróak, némely helyen szikkasztóként funkcionálnak. A szippantott szennyvíz elszállítását az Önkormányzat – vállalkozóval kötött szerződés alapján – biztosítja. A község szennyvíztisztító telepe a szippantott szennyvíz befogadására is alkalmas.

Javaslat:

Javasoljuk a településen található szennyvízgyűjtő aknák felmérését tekintettel arra, hogy milyen kivitelezésűek és állapotúak. Javasoljuk, hogy az önkormányzat kényszerítse ki (akár önkormányzati rendelettel) a bizonytalan vízzáróságú gyűjtők lecserélését.

Hulladék

Jelenlegi helyzet:

A kommunális hulladék szervezett, szakszerű gyűjtése megoldott. Országos tapasztalatok alapján a vizsgált terület esetében is állítható, hogy a lakosság a kommunális hulladékba gyakran helyez veszélyes hulladékot. Szelektív hulladékgyűjtés a településen nincs. Illegális hulladéklerakás nyomai a településen nincsenek.

Javaslat:

Szükséges a hulladékkezelés jogszabályi megfelelésének folyamatos biztosítása. Annak érdekében, hogy a kommunális hulladék közé ne kerüljön veszélyes hulladék, az önkormányzatnak tájékoztatnia kell a lakosságot a probléma nagyságáról és megoldási lehetőségeiről. Törekedni kell a szelektív hulladékgyűjtés megvalósítására.

A település területén a környezet állapotának védelmében jelentős mennyiségű termelési és veszélyes hulladékkal járó tevékenységeket nem célszerű engedélyezni. Természetesen csekély

ŐCSÉNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDÓSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

mennyiségű és jól kezelhető veszélyes hulladék keletkezését okozó tevékenység folytatását nem szabad kizárni, de a hulladékok kezelését szigorúan felügyelni kell.

Levegő

Jelenlegi helyzet:

A településen a fűtés gáztüzeléssel történik, az ebből eredő légszennyezőanyag-kibocsátás elhanyagolható, a közlekedési forgalomból eredő légszennyezőanyag-kibocsátás nem számottevő.

A község területén jelentős ipari légszennyezők nem működnek, a mezőgazdasági üzemek (terményszárítók) légszennyező anyaga a por. Állattartó telepek Őcsény területén nincsenek.

Javaslat:

A település kedvező adottsága a nagy kiterjedésű zöld területek és az erdősültség. A mezőgazdaságilag művelt területeken törekedni kell a talaj erózió megakadályozására (termőtalajok minőségének megóvásával, művelési mód és művelési irány megválasztásával). A dűlőutak és árkok mentén szorgalmazni kell további erdősávok telepítését.

A további fásítások település- és tájesztétikai szempontból és nem elhanyagolhatóan turisztikai szempontból is pozitív szerepet töltenek be.

Zaj- és rezgésvédelem

Jelenlegi helyzet:

A település területén a közúti közlekedésből származó zaj meghaladja a lakóterületekre vonatkozó határértékeket. A repülőtér környezetében a légi közlekedésből származó határértékek a védendő területeken teljességgel elmaradnak.

Ipari jellegű zajkeltő létesítmények a településen nincsenek, a mezőgazdasági üzemek terményszárító berendezései a lakóterületektől távol helyezkednek el.

Javaslat:

Az új létesítmények telepítésénél fokozott figyelmet kell fordítani a zajvédelmi határértékek, előírások betartására. Ezek használatbavétele, üzembe helyezése során műszeres mérésekkel kell ellenőrizni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését. Törekedni kell arra, hogy a zaj- és rezgésártalmak minimalizálására már a telepítéskor történjenek intézkedések, tervek.

3.3. A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása, különös tekintettel azokra a tervelemekre, tervezett intézkedésekre, amelyek:

3.3.1. Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik

A tervbe vett fejlesztések természeti erőforrások közvetlen igénybevételét - a termőföldek tervezett igénybevételén túl -, vagy közvetlen környezetterhelést nem idéznek elő.

- A településtrendezési terv módosítása termőföldet érintő részeket is tartalmaz, melynek során a **2007. évi CXXIX. Törvény** előírásait kell alkalmazni.
- A termőföldek végleges más célú hasznosítását megelőzően a talajtani szakvélemény készítésének részletes szabályairól szóló 29/2006. (IV. 10.) FVM rendelet szerinti talajvédelmi tervet kell készíteni. A humuszos termőréteg letermelésével, megmentésével, hasznosításával, továbbá a terület helyreállításával kapcsolatos munkálatokat a beruházás engedélyezése céljából készített terveknek tartalmaznia kell.

3.3.2. Olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak

A településrendezési terv intézkedéseinek megvalósulása esetén várható a községben a lakosság számának növekedése, a gazdasági tevékenységek és az idegenforgalom fellendülése, ami célja is a tervnek. A tervezett változtatások miatt a közúti forgalomból származó zajterhelés és légszennyezőanyag kibocsátás enyhe emelkedése várható, amelynek mértéke azonban nehezen becsülhető. A jelenlegi zaj- és légszennyezettségi adatok ismeretében elvárható, hogy a zajterhelés szinten tartása érdekében a zajterhelés alakulását figyelemmel kísérik, a kritikus pontokon mérésrel ellenőrizték és szükség esetén intézkedéseket tettek.

3.4. A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése

- A szabályozási tervben foglalt és az egyéb környezetvédelmi jogszabályi előírások, betartásával az új területeken épülő épületek, létesítmények egyéb hatásai (zaj, légszennyező) a jelenlegi területhasználatokra nem jelentenek veszélyt, a természeti környezetet károsan nem befolyásolja.
- A tervezett erdőszítés és zöldterület-kialakítás természetvédelmi és környezetvédelmi szempontból kedvezőbb állapotot hoz létre.

Egyéb környezeti konfliktusok, problémák a tervben foglaltak megvalósulása esetén nem keletkeznek.

4. A terv megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére, monitoringozására vonatkozó javaslatok

A korábbiakban ismertettük, hogy a terv megvalósítása nem jár jelentős környezeti hatásokkal, így ezekkel kapcsolatban sem szükségesek intézkedések.

Összességében a tervben foglaltak a közúti forgalom növekedését okozhatják. Javasoljuk, hogy a település kritikus pontjain és a kritikus időszakokban évente, két évente a közlekedési zaj és porszennyezés mértékét mérésrel ellenőrizték, és szükség esetén tettek intézkedéseket a káros hatások csökkentése érdekében.

Az épületek létesítése során a megfelelő szennyvízkezelésre (kiépítés esetén a szennyvízhálózatra, való csatlakozásra), a csapadékvíz elvezetésre és a települési hulladék kezelésére fokozott figyelmet kell fordítani.

Székesfehérvár, 2009. szeptember

Tóth-Kovács Eszter

*okl. vegyész
környezetvédelmi szakmérnök*

Szente Zoltán

*okl. geofizikus mérnök
környezetvédelmi szakértő*